Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea

L 337 I

Edizzjoni bil-Malti | Leġiżlazzjoni | Volum 59
13 ta' Diċembru 2016

Werrej

II *Atti mhux leġiżlattivi*

FTEHIMIET INTERNAZZJONALI

★ **Deċiżjoni tal-Kunsill (UE) 2016/2232 tas-6 ta' Diċembru 2016 dwar l-iffirmar, f'isem l-Unjoni, u l-applikazzjoni provviżorja tal-Ftehim ta' Djalogu Politiku u ta' Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra** 1

Ftehim ta' Djalogu Politiku u ta' Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra 3

DEĊIŻJONIJIET

★ **Deċiżjoni tal-Kunsill (PESK) 2016/2233 tas-6 ta' Diċembru 2016 li tħassar il-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK dwar Kuba** 41

MT

L-Atti b'titoli b'tipa ċara relatati mal-ġestjoni ta' kuljum ta' affarijiet agrikoli, u li ġeneralment huma validi għal perjodu limitat.

It-titoli tal-atti l-oħra kollha huma stampati b'tipa skura u mmarkati b'asterisk quddiemhom.

II

(Atti mhux leġiżlattivi)

FTEHIMIET INTERNAZZJONALI

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL (UE) 2016/2232

tas-6 ta' Diċembru 2016

dwar l-iffirmar, f'isem l-Unjoni, u l-applikazzjoni provviżorja tal-Ftehim ta' Djalogu Politiku u ta' Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 31(1) u l-Artikolu 37 tiegħu,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 207 u 209, flimkien mal-Artikolu 218(5) u t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 218(8), tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni Ewropea u r-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà,

Billi:

(1) Fl-10 ta' Frar 2014 il-Kunsill awtorizza lill-Kummissjoni li tiftaħ negozjati mar-Repubblika ta' Kuba għal ftehim ta' djalogu politiku u ta' kooperazzjoni.

(2) In-negozjati tlestew b'suċċess bl-inizjalar fil-11 ta' Marzu 2016 tal-Ftehim ta' Djalogu Politiku u ta' Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra ("il-Ftehim").

(3) L-Artikolu 86(3) tal-Ftehim jipprevedi l-applikazzjoni provviżorja tiegħu sa meta jidħol fis-seħħ.

(4) Għaldaqstant, jenħtieġ li l-Ftehim jiġi ffirmat f'isem l-Unjoni u li jiġi applikat parzjalment fuq bażi provviżorja, sa meta jitlestew il-proċeduri meħtieġa għall-konklużjoni tiegħu.

(5) L-applikazzjoni provviżorja ta' partijiet tal-Ftehim ma tippreġudikax l-allokazzjoni tal-kompetenzi bejn l-Unjoni u l-Istati Membri skont it-Trattati. Hija għandha wkoll tkun konsistenti man-natura tal-kompetenza tal-Unjoni, partikolarment fir-rigward ta' kwistjonijiet imsemmija fit-Titoli IV sa VII tal-Parti III tal-Ftehim,

ADOTTA DIN ID-DEĊIŻJONI:

Artikolu 1

L-iffirmar f'isem l-Unjoni tal-Ftehim ta' Djalogu Politiku u ta' Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra, huwa b'dan awtorizzat, soġġett għall-konklużjoni tal-Ftehim imsemmi.

It-test tal-Ftehim huwa mehmuż ma' din id-Deċiżjoni.

Artikolu 2

Il-President tal-Kunsill huwa b'dan awtorizzat li jinnomina l-persuna jew persuni li jkollhom is-setgħa li jiffirmaw il-Ftehim f'isem l-Unjoni.

Artikolu 3

Sa meta jidħol fis-seħħ il-Ftehim, skont l-Artikolu 86(3) tiegħu u soġġett għan-notifiki previsti fih, il-partijiet li ġejjin tal-Ftehim għandhom jiġu applikati fuq bażi provviżorja ([1]) bejn l-Unjoni u r-Repubblika ta' Kuba, iżda biss sa fejn huma jkopru kwistjonijiet li jaqgħu fil-kompetenza tal-Unjoni, inklużi kwistjonijiet li jaqgħu fil-kompetenza tal-Unjoni biex tiddefinixxi u timplimenta politika estera u ta' sigurtà komuni:

— il-Partiijiet I sa IV; u

— il-Parti V, sa fejn id-dispożizzjonijiet tagħha huma limitati għall-iskop li jiżguraw l-applikazzjoni provviżorja tal-Ftehim.

Minkejja l-ewwel subparagrafu ta' dan l-Artikolu, l-Artikoli li ġejjin ma għandhomx jiġu applikati fuq bażi provviżorja:

— l-Artikolu 29;

— l-Artikolu 35;

— l-Artikolu 55 sa fejn jikkonċerna l-kooperazzjoni dwar it-trasport marittimu;

— l-Artikolu 58;

— l-Artikolu 71 sa fejn jikkonċerna s-sigurtà tal-fruntieri; u

— l-Artikolu 73 sa fejn jikkonċerna l-kooperazzjoni dwar indikazzjonijiet ġeografiċi mhux agrikoli.

Artikolu 4

Din id-Deċiżjoni għandha tidħol fis-seħħ fid-data wara dik tal-adozzjoni tagħha.

Magħmul fi Brussell, is-6 ta' Diċembru 2016.

Għall-Kunsill
Il-President
P. KAŽIMÍR

([1]) Id-data li minnha l-Ftehim jibda jiġi applikat b'mod provviżorju ser tiġi ppubblikata f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* mis-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill.

FTEHIM TA' DJALOGU POLITIKU U TA' KOOPERAZZJONI

bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra

IR-RENJU TAL-BELĠJU

IR-REPUBBLIKA TAL-BULGARIJA,

IR-REPUBBLIKA ĊEKA,

IR-RENJU TAD-DANIMARKA,

IR-REPUBBLIKA FEDERALI TAL-ĠERMANJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-ESTONJA,

L-IRLANDA,

IR-REPUBBLIKA ELLENIKA,

IR-RENJU TA' SPANJA,

IR-REPUBBLIKA FRANĊIŻA,

IR-REPUBBLIKA TAL-KROAZJA,

IR-REPUBBLIKA TALJANA,

IR-REPUBBLIKA TA' ĊIPRU,

IR-REPUBBLIKA TAL-LATVJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-LITWANJA,

IL-GRAN DUKAT TAL-LUSSEMBURGU,

L-UNGERIJA,

IR-REPUBBLIKA TA' MALTA,

IR-RENJU TAN-NETHERLANDS,

IR-REPUBBLIKA TAL-AWSTRIJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-POLONJA,

IR-REPUBBLIKA PORTUGIŻA,

IR-RUMANIJA,

IR-REPUBBLIKA TAS-SLOVENJA,

IR-REPUBBLIKA SLOVAKKA,

IR-REPUBBLIKA TAL-FINLANDJA,

IR-RENJU TAL-IŻVEZJA,

IR-RENJU UNIT TAL-GRAN BRITTANJA U L-IRLANDA TA' FUQ,

Partijiet Kontraenti għat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u għat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, minn hawn 'il quddiem l-"Istati Membri tal-Unjoni Ewropea", u

L-UNJONI EWROPEA,

minn naħa waħda, u

IR-REPUBBLIKA TA' KUBA, minn hawn 'il quddiem "Kuba",

min-naħa l-oħra

FILWAQT LI KKUNSIDRAW ix-xewqa tal-Partijiet li jikkonsolidaw u japprofondixxu r-rabtiet tagħhom permezz tat-tisħiħ tad-djalogu politiku, tal-kooperazzjoni, u tar-relazzjonijiet ekonomiċi u kummerċjali tagħhom, fi spirtu ta' rispett reċiproku u ugwaljanza;

FILWAQT LI JENFASIZZAW l-importanza li huma jagħtu lit-tisħiħ tad-djalogu politiku dwar kwistjonijiet bilaterali u internazzjonali;

FILWAQT LI JENFASIZZAW ir-rieda tagħhom li jikkooperaw f'fora internazzjonali dwar kwistjonijiet ta' interess reċiproku;

FIWAQT LI JŻOMMU F'MOĦĦHOM l-impenn tagħhom sabiex tkompli tiġi promossa s-sħubija strateġika stabbilita bejn l-Unjoni Ewropea u l-Amerika Latina u l-Karibew u l-Istrateġija ta' Sħubija Konġunta UE-Karibew u filwaqt li jqisu l-benefiċċji reċiproċi ta' kooperazzjoni u integrazzjoni reġjonali;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID ir-rispett għas-sovranità, għall-integrità territorjali u għall-indipendenza politika tar-Repubblika ta' Kuba;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID l-impenn tagħhom lejn it-tisħiħ ta' multilateraliżmu effettiv u r-rwol tan-Nazzjonijiet Uniti kif ukoll għall-prinċipji u għall-għanijiet kollha stabbiliti fil-Karta tan-Nazzjonijiet Uniti;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID ir-rispett tagħhom lejn id-drittijiet universali tal-bniedem kif stabbilit fid-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem u fi strumenti internazzjonali rilevanti oħrajn dwar id-drittijiet tal-bniedem;

FILWAQT LI JFAKKRU l-impenn tagħhom lejn il-prinċipji rikonoxxuti tad-demokrazija, tal-governanza tajba u tal-istat tad-dritt;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID l-impenn tagħhom lejn il-promozzjoni tal-paċi u tas-sigurtà internazzjonali u r-riżoluzzjoni paċifika tat-tilwim, f'konformità mal-prinċipji tal-ġustizzja u tad-dritt internazzjonali;

FILWAQT LI JQISU l-impenn tagħhom lejn l-obbligi internazzjonali fil-qasam tad-diżarm u n-nonproliferazzjoni ta' armi ta' qerda tal-massa u l-mezzi ta' kunsinna tagħhom u għal kooperazzjoni f'dak il-qasam;

FILWAQT LI JQISU l-impenn tagħhom lejn il-ġlieda kontra l-kummerċ illeċitu u l-akkumulazzjoni ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir, f'konformità sħiħa mal-obbligi tagħhom taħt strumenti internazzjonali, u għal kooperazzjoni f'dak il-qasam;

FILWAQT LI JIKKONFERMAW l-impenn tagħhom lejn il-ġlieda u l-eliminazzjoni ta' kull forma ta' diskriminazzjoni, inkluża diskriminazzjoni fuq bażi ta' razza, kulur jew oriġini etnika, reliġjon jew twemmin, diżabilità, età jew orjentazzjoni sesswali;

FILWAQT LI JENFASIZZAW l-impenn tagħhom lejn żvilupp inklużiv u sostenibbli u lejn ħidma konġunta sabiex jinkisbu l-objettivi tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU l-istatus ta' Kuba bħala pajjiż gżira li qiegħed jiżviluppa u filwaqt li jqisu l-livelli rispettivi ta' żvilupp tal-Partijiet;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU l-importanza tal-iżvilupp ta' kooperazzjoni għall-pajjiżi li qed jiżviluppaw għat-tkabbir sostnut tagħhom, għall-iżvilupp sostenibbli tagħhom u għall-kisba sħiħa tal-għanijiet ta' żvilupp miftiehma fuq livell internazzjonali;

ABBAŻI tal-prinċipju ta' responsabbiltajiet kondiviżi u konvinti mill-importanza tal-prevenzjoni tal-produzzjoni, tat-traffikar u tal-użu ta' drogi illeċiti;

FILWAQT LI JFAKKRU l-impenn tagħhom lejn il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, il-ħasil tal-flus, il-kriminalità organizzata u t-traffikar ta' persuni u l-iffaċilitar tal-immigrazzjoni illegali;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU l-ħtieġa għal kooperazzjoni msaħħa fil-qasam tal-promozzjoni tal-ġustizzja, tas-sigurtà taċ-ċittadini, u tal-migrazzjoni;

KONXJI mill-ħtieġa li jippromwovu l-objettivi ta' dan il-Ftehim permezz ta' djalogu u ta' kooperazzjoni li jinvolvu lill-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, inklużi, fejn xieraq, il-gvernijiet reġjonali u lokali, is-soċjetà ċivili u s-settur privat;

FILWAQT LI JFAKKRU l-impenji internazzjonali tagħhom relatati mal-iżvilupp soċjali, inkluż fl-oqsma tal-edukazzjoni, tad-drittijiet marbuta mas-saħħa u x-xogħol, kif ukoll dawk relatati mal-ambjent;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID id-dritt sovran tal-Istati fuq ir-riżorsi naturali tagħhom u r-responsabbiltà tagħhom biex iħarsu l-ambjent skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali tagħhom, il-prinċipji tad-dritt internazzjonali u d-Dikjarazzjoni tal-Konferenza tan-Nazzjonijiet Uniti dwar l-Iżvilupp Sostenibbli;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID l-importanza li l-Partijiet jagħtu lill-prinċipji u lir-regoli li jirregolaw il-kummerċ internazzjonali, b'mod partikolari dawk li jinsabu fil-Ftehim li Jistabbilixxi l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ tal-15 ta' April 1994 u l-ftehimiet multilaterali annessi miegħu, u l-ħtieġa li dawn jiġu applikati b'mod trasparenti u mhux diskriminatorju;

FILWAQT LI JTENNU l-oppożizzjoni tagħhom għal miżuri unilaterali koerċittivi b'effett extraterritorjali, li jmorru kontra d-dritt internazzjonali u l-prinċipji tal-kummerċ ħieles, u filwaqt li huma impenjati sabiex jippromwovu t-tneħħija tagħhom;

FILWAQT LI JINNOTAW li, fil-każ li l-Partijiet jiddeċiedu, fil-qafas ta' dan il-Ftehim, li jidħlu fi ftehimiet speċifiċi fil-qasam tal-libertà, tas-sigurtà u tal-ġustizzja konklużi mill-Unjoni skont it-Titolu V tat-Tielet Parti tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, id-dispożizzjonijiet ta' dawn il-ftehimiet futuri ma jkunux jorbtu lir-Renju Unit u/jew lill-Irlanda sakemm l-Unjoni Ewropea, fl-istess ħin mar-Renju Unit u/jew mal-Irlanda fir-rigward tar-relazzjonijiet bilaterali preċedenti rispettivi tagħhom, tgħarraf lil Kuba li r-Renju Unit u/jew l-Irlanda tkun/ikunu marbuta b'dawn il-ftehimiet bħala parti mill-Unjoni skont il-Protokoll Nru 21 dwar il-pożizzjoni tar-Renju Unit u tal-Irlanda fir-rigward tal-qasam tal-libertà, tas-sigurtà u tal-ġustizzja, anness mat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u mat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. Bl-istess mod, kwalunkwe miżura interna sussegwenti tal-Unjoni Ewropea li tiġi addottata skont it-Titolu V tat-Tielet Parti tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea sabiex jiġi implimentat dan il-Ftehim ma tkunx torbot lir-Renju Unit u/jew lill-Irlanda ħlief jekk ikunu nnotifikaw ix-xewqa tagħhom li jieħdu sehem jew jaċċettaw tali miżuri bi qbil mal-Protokoll Nru 21. Jinnotaw ukoll li tali ftehimiet futuri jew tali miżuri interni sussegwenti tal-Unjoni Ewropea għandhom jaqgħu taħt il-Protokoll Nru 22 dwar il-pożizzjoni tad-Danimarka, anness mal-imsemmija Trattati,

FTIEHMU KIF ĠEJ:

PARTI I

DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 1

Prinċipji

1. Il-Partijiet jikkonfermaw l-impenn tagħhom lejn sistema multilaterali qawwija u effettiva u r-rispett sħiħ u l-konformità mad-dritt internazzjonali u l-għanijiet u l-prinċipji stabbiliti fil-Karta tan-Nazzjonijiet Uniti (il-"Karta tan-NU").

2. Bl-istess mod, iqisu li aspett fundamentali ta' dan il-Ftehim huwa l-impenn tagħhom lejn il-bażijiet stabbiliti għal relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea u Kuba, li huma ffokati fuq l-ugwaljanza, ir-reċiproċità u r-rispett reċiproku.

3. Il-Partijiet jaqblu li l-azzjonijiet kollha taħt dan il-Ftehim għandhom jiġu implimentati skont il-prinċipji kostituzzjonali, l-oqfsa legali, il-leġiżlazzjoni, in-normi u r-regolamenti rispettivi tagħhom, kif ukoll skont l-istrumenti internazzjonali applikabbli li għalihom huma partijiet.

4. Il-Partijiet jikkonfermaw l-impenn tagħhom lejn il-promozzjoni ta' żvilupp sostenibbli, li huwa prinċipju gwida fl-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim.

5. Ir-rispett u l-promozzjoni tal-prinċipji demokratiċi, ir-rispett għad-drittijiet u għal-libertajiet fundamentali kollha tal-bniedem kif stabbiliti fid-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem u fl-istrumenti internazzjonali ewlenin dwar id-drittijiet tal-bniedem u l-protokolli addizzjonali tagħhom li huma applikabbli għall-Partijiet, u r-rispett għall-istat tad-dritt jikkostitwixxu element essenzjali ta' dan il-Ftehim.

6. Fil-qafas tal-kooperazzjoni tagħhom, il-Partijiet jirrikonoxxu li l-popli kollha għandhom id-dritt li jiddeterminaw b'mod ħieles is-sistema politika tagħhom u jsegwu liberament l-iżvilupp ekonomiku, soċjali u kulturali tagħhom.

Artikolu 2

Objettivi

Il-Partijiet jaqblu li l-objettivi ta' dan il-Ftehim huma li:

(a) jiġu konsolidati u msaħħa r-relazzjonijiet eżistenti bejn il-Partijiet fl-oqsma ta' djalogu politiku, il-kooperazzjoni u l-kummerċ abbażi ta' rispett reċiproku, reċiproċità, interess komuni u r-rispett għas-sovranità tal-Partijiet;

(b) jakkumpanja l-proċess tal-aġġornament tal-ekonomija u tas-soċjetà f'Kuba billi jipprovdi qafas komprensiv għad-djalogu u għall-kooperazzjoni;

(c) jidħlu fi djalogu orjentat lejn ir-riżultati abbażi tad-dritt internazzjonali sabiex tissaħħaħ il-kooperazzjoni bilaterali u impenn reċiproku f'fora internazzjonali, b'mod partikolari n-Nazzjonijiet Uniti, bil-għan li jissaħħu d-drittijiet tal-bniedem u d-demokrazija, jinkiseb żvilupp sostenibbli u tintemm id-diskriminazzjoni fl-aspetti kollha tagħha;

(d) jiġu appoġġjati sforzi biex jinkisbu l-għanijiet tal-qafas Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli;

(e) jiġu promossi r-relazzjonijiet ekonomiċi u kummerċjali f'konformità mar-regoli u l-prinċipji li jirregolaw il-kummerċ internazzjonali kif stabbilit fil-Ftehimiet tal-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO);

(f) tissaħħaħ il-kooperazzjoni reġjonali fir-reġjuni tal-Karibew u tal-Amerika Latina bil-għan li jiġu żviluppati, fejn possibbli, tweġibiet reġjonali għall-isfidi reġjonali u globali u l-promozzjoni tal-iżvilupp sostenibbli tar-reġjun;

(g) jiġi promoss fehim permezz ta' kuntatt, djalogu u kooperazzjoni bejn is-soċjetajiet ta' Kuba u tal-pajjiżi tal-UE, fuq kull livell.

PARTI II

DJALOGU POLITIKU

Artikolu 3

Objettivi

Il-Partijiet jaqblu li jidħlu fi djalogu politiku. L-objettivi ta' dak id-djalogu għandhom ikunu li:

(a) jissaħħu r-relazzjonijiet politiċi u jiġu promossi l-iskambji u l-fehim reċiproku dwar kwistjonijiet ta' interess u ta' tħassib komuni;

(b) jippermetti skambju wiesa' ta' opinjonijiet u ta' informazzjoni bejn il-Partijiet dwar il-pożizzjonijiet fil-fora internazzjonali u tiġi promossa fiduċja reċiproka filwaqt li jiġu ddefiniti u msaħħa approċċi komuni, kull meta jkun possibbli;

(c) in-Nazzjonijiet Uniti tissaħħaħ bħala l-qalba tas-sistema multilaterali, fid-dawl tal-Karta tan-NU u d-dritt internazzjonali, sabiex tkun tista' tindirizza l-isfidi globali b'mod effettiv;

(d) tiġi promossa aktar is-sħubija strateġika bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità ta' Stati tal-Amerika Latina u tal-Karibew (CELAC).

Artikolu 4

Oqsma u modalitajiet

1. Il-Partijiet jaqblu li d-djalogu politiku għandu jseħħ f'perjodi regolari fil-livell ta' uffiċjali ta' livell għoli u politiku u jkopri l-aspetti kollha ta' interess reċiproku fuq livell reġjonali jew dak internazzjonali. Il-kwistjonijiet li għandhom jiġu indirizzati fid-djalogu politiku għandhom jiġu miftiehma minn qabel mill-Partijiet.

2. Id-djalogu politiku bejn il-Partijiet għandu jservi biex jiġu ċċarati l-interessi u l-pożizzjonijiet taż-żewġ Partijiet u tiġi stabbilita bażi komuni għal inizjattivi ta' kooperazzjoni bilaterali jew azzjoni multilaterali fl-oqsma stabbiliti f'dan il-Ftehim u f'oħrajn li jistgħu jiġu miżjuda bi ftehim bejn il-Partijiet.

3. Il-Partijiet għandhom jistabbilixxu djalogi ddedikati dwar l-oqsma meħtieġa, kif maqbul b'mod reċiproku.

Artikolu 5

Drittijiet tal-bniedem

Fi ħdan il-qafas tad-djalogu politiku ġenerali, il-Partijiet jaqblu li jistabbilixxu djalogu dwar id-drittijiet tal-bniedem, bil-għan li tittejjeb il-kooperazzjoni prattika bejn il-Partijiet kemm fuq livell multilaterali kif ukoll fuq dak bilaterali. L-aġenda għal kull sessjoni ta' djalogu għandha tiġi miftiehma bejn il-partijiet, tirrifletti l-interessi rispettivi tagħhom u tipprova tindirizza b'mod ibbilanċjat id-drittijiet ċivili u politiċi u d-drittijiet ekonomiċi, soċjali u kulturali.

Artikolu 6

Kummerċ illeċitu ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir u ta' armi konvenzjonali oħra

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li l-manifattura, it-trasferiment u ċ-ċirkolazzjoni illeċita ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir, inkluż il-munizzjon, u l-akkumulazzjoni eċċessiva, il-ġestjoni ħażina, il-ħażniet mhux adegwatament protetti u t-tixrid bla kontroll tagħhom ikomplu joħolqu theddida serja għall-paċi u għas-sigurtà internazzjonali.

2. Il-Partijiet jaqblu li josservaw u jimplimentaw bis-sħiħ l-obbligi u l-impenji tagħhom f'dan il-qasam skont ftehimiet internazzjonali applikabbli u r-riżoluzzjonijiet tan-Nazzjonijiet Uniti kif ukoll strumenti internazzjonali oħrajn li jużaw il-qafas rikonoxxut tal-Programm ta' Azzjoni tan-NU għall-Prevenzjoni, għall-Ġlieda kontra u għall-Qerda tal-Kummerċ Illeċitu tal-Armi Ħfief u Ta' Kalibru Żgħir fl-Aspetti Kollha Tiegħu.

3. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid id-dritt inerenti għall-awtodifiża skont l-Artikolu 51 tal-Karta tan-NU u jkomplu jaffermaw mill-ġdid id-dritt ta' kull Stat li jimmanifattura, jimporta u jżomm armi ħfief u ta' kalibru żgħir għad-difiża u għas-sigurtà nazzjonali kif ukoll għall-kapaċità tagħhom li jipparteċipaw f'operazzjonijiet għaż-żamma tal-paċi skont il-Karta tan-NU u abbażi tad-deċiżjoni ta' kull Parti.

4. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza ta' sistemi ta' kontroll intern għat-trasferiment ta' armi konvenzjonali f'konformità mal-istrumenti internazzjonali kif stabbilit fil-paragrafu 2. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza tal-applikazzjoni ta' dawn il-kontrolli b'mod responsabbli, bħala kontribut għall-paċi internazzjonali u reġjonali, għas-sigurtà u għall-istabilità, għat-tnaqqis tat-tbatija umana u għall-prevenzjoni tat-traffikar illeċitu ta' armi konvenzjonali jew l-iżvijar tagħhom lejn riċevituri mhux awtorizzati.

5. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw fuq livell bilaterali, reġjonali u internazzjonali u tiġi żgurata koordinazzjoni, kumplementarjetà u sinerġija fl-isforzi tagħhom sabiex jiġi żgurat li jkun hemm liġijiet, regolamenti u proċeduri xierqa biex jiġi eżerċitat kontroll effettiv tal-produzzjoni, tal-esportazzjonijiet, tal-importazzjonijiet, tat-trasferimenti jew tar-ritrasferimenti ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir u ta' armi konvenzjonali oħra u li jipprevjenu, jikkumbattu u jeqirdu l-kummerċ illeċitu ta' armi, u b'hekk jikkontribwixxu għall-preżervazzjoni tal-paċi u tas-sigurtà internazzjonali. Jaqblu li jistabbilixxu djalogu politiku regolari li għandu jakkumpanja u jikkonsolida dan l-impenn, waqt li jitqiesu n-natura, il-kamp ta' applikazzjoni u d-daqs tal-kummerċ illeċitu f'armi illeċiti għal kull Parti.

Artikolu 7

Diżarm u nonproliferazzjoni ta' armi ta' qerda tal-massa

1. Il-Partijiet, filwaqt li jirriaffermaw l-impenn tagħhom lejn id-diżarm ġenerali u sħiħ, iqisu li l-proliferazzjoni ta' armi nukleari, kimiċi u bijoloġiċi, u tal-mezzi ta' kunsinna tagħhom, kemm lil atturi tal-Istat u lil atturi mhux tal-Istat, tirrappreżenta waħda mit-theddidiet l-aktar serji għall-paċi, għall-istabbiltà u għas-sigurtà internazzjonali.

2. Il-Partijiet jinnotaw il-Proklamazzjoni tal-Amerika Latina u tal-Karibew bħala Żona ta' Paċi, li tinkludi l-impenn tal-Istati ta' dak ir-reġjun li jippromwovu d-diżarm nukleari, kif ukoll l-istatus tal-Amerika Latina u tal-Karibew bħala żona ħielsa mill-armi nukleari.

3. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw u jikkontribwixxu għall-isforzi internazzjonali dwar id-diżarm, in-nonproliferazzjoni ta' armi ta' qerda tal-massa fl-aspetti kollha tagħha, u l-mezzi ta' kunsinna tagħhom u l-kontrolli nazzjonali tal-esportazzjoni tal-armi, permezz ta' konformità sħiħa u l-implimentazzjoni nazzjonali tal-obbligi eżistenti tagħhom taħt trattati u ftehimiet internazzjonali dwar id-diżarm u n-nonproliferazzjoni u ma' obbligi internazzjonali oħra li huma applikabbli għall-Partijiet u mal-prinċipji u n-normi tad-dritt internazzjonali.

4. Il-Partijiet jaqblu li din id-dispożizzjoni tikkostitwixxi element importanti ta' dan il-Ftehim.

5. Barra minn hekk il-Partijiet jaqblu li jiskambjaw opinjonijiet u li jikkooperaw bil-għan li jittieħdu passi biex possibbilment jiffirmaw, jirratifikaw jew jaderixxu, kif xieraq, ma' strumenti internazzjonali rilevanti u biex jimplimentaw u jikkonformaw bis-sħiħ mal-istrumenti li għalihom huma partijiet.

6. Il-Partijiet jaqblu li jistabbilixxu djalogu regolari bil-għan li jakkumpanja l-kooperazzjoni tagħhom f'dan il-qasam.

Artikolu 8

Il-ġlieda kontra t-terroriżmu f'kull forma u manifestazzjoni

1. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid l-importanza tal-prevenzjoni u tal-ġlieda kontra t-terroriżmu fil-forom u l-manifestazzjonijiet kollha tiegħu u jaqblu li jikkooperaw fl-iskambji ta' esperjenzi u ta' informazzjoni b'rispett sħiħ lejn il-prinċipji tal-Karta tan-Nazzjonijiet Uniti, l-istat tad-dritt u d-dritt internazzjonali, fosthom id-dritt internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem u l-liġi umanitarja, b'kont meħud tal-Istrateġija Globali tan-Nazzjonijiet Uniti (NU) Kontra t-Terroriżmu li tinsab fir-Riżoluzzjoni 60/288 tal-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti tat-8 ta' Settembru 2006 u r-reviżjonijiet perjodiċi tagħha.

2. Il-Partijiet għandhom jagħmlu dan b'mod partikolari:

(a) fil-qafas tal-implimentazzjoni tar-riżoluzzjonijiet rilevanti tan-NU u r-ratifika u l-implimentazzjoni tal-istrumenti legali universali kontra t-terroriżmu u l-istrumenti legali oħra rilevanti għall-Partijiet;

(b) billi jikkooperaw fl-iskambju ta' informazzjoni dwar gruppi terroristiċi u n-networks li jappoġġjawhom, skont id-dritt internazzjonali u l-liġi domestika;

(c) billi jikkooperaw fl-iskambju ta' opinjonijiet dwar il-mezzi, il-metodi u l-aħjar prattiki għall-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-inċitament ta' atti terroristiċi, inkluż f'oqsma tekniċi u t-taħriġ u fir-rigward tal-prevenzjoni tat-terroriżmu;

(d) billi jikkooperaw sabiex irawmu l-kunsens internazzjonali dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu, il-finanzjament tat-terroriżmu u l-qafas normattiv tiegħu u billi jaħdmu lejn ftehim dwar il-Konvenzjoni Komprensiva dwar it-Terroriżmu Internazzjonali mill-aktar fis possibbli sabiex tikkumplimenta l-istrumenti eżistenti tan-NU u internazzjonali applikabbli oħra kontra t-terroriżmu li għalihom huma Partijiet;

(e) billi jippromwovu l-kooperazzjoni fost l-Istati Membri tan-NU bil-għan li tiġi implimentata b'mod effettiv l-Istrateġija Globali tan-NU Kontra t-Terroriżmu kollha kemm hi permezz tal-mezzi kollha xierqa.

Artikolu 9

Reati serji ta' tħassib internazzjonali

1. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid li l-aktar reati serji ta' tħassib għall-komunità internazzjonali inġenerali għandhom jiġu kkastigati u l-prosekuzzjoni tagħhom għandha tiġi żgurata permezz ta' miżuri jew fil-livell intern jew dak internazzjonali, kif xieraq, inkluża l-Qorti Kriminali Internazzjonali.

2. Il-Partijiet itennu l-importanza ta' kooperazzjoni mal-qrati u mat-tribunali korrispondenti skont il-liġijiet rispettivi u l-obbligi internazzjonali applikabbli tal-Partijiet.

3. Il-Partijiet jaqblu li l-għanijiet u l-prinċipji tal-Karta tan-NU u d-dritt internazzjonali huma essenzjali għal ġurisdizzjoni kriminali internazzjonali effettiva u ġusta, li tkun tikkumplimenta s-sistemi nazzjonali tal-ġustizzja.

4. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw bil-għan li jissaħħaħ il-qafas legali bil-mira li jiġu evitati u kkastigati l-aktar reati serji ta' tħassib għall-komunità internazzjonali permezz ta', fost affarijiet oħrajn, l-iskambju ta' esperjenzi u l-bini ta' kapaċità f'oqsma maqbula b'mod reċiproku.

Artikolu 10

Miżuri koerċittivi unilaterali

1. Il-Partijiet għandhom jiskambjaw opinjonijiet dwar miżuri koerċittivi ta' natura unilaterali b'effett extraterritorjali, li jmorru kontra d-dritt internazzjonali u r-regoli ġeneralment aċċettati dwar il-kummerċ internazzjonali, li jaffettwawhom it-tnejn u li jintużaw bħala mezz ta' pressjoni politika u ekonomika kontra l-Istati u jaffettwaw is-sovranità ta' Stati oħra.

2. Il-Partijiet għandhom isegwu djalogu regolari dwar l-applikazzjoni ta' dawn il-miżuri u l-prevenzjoni u l-mitigazzjoni tal-effetti tagħhom.

Artikolu 11

Il-ġlieda kontra t-traffikar ta' persuni u l-iffaċilitar ta' immigrazzjoni illegali

1. Bil-għan li jiġu identifikati l-oqsma u jiġu determinati l-approċċi għal azzjoni konġunta, il-Partijiet għandhom jiskambjaw opinjonijiet dwar il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-iffaċilitar tal-immigrazzjoni illegali u t-traffikar ta' persuni fil-forom kollha tiegħu u biex tiġi żgurata l-protezzjoni tal-vittmi skont il-Karta tan-NU u strumenti internazzjonali rilevanti, b'mod partikolari l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti kontra l-Kriminalità Organizzata Transnazzjonali, il-Protokoll għall-Prevenzjoni, Soppressjoni u Punizzjoni tat-Traffikar ta' Persuni, speċjalment ta' Nisa u Tfal, u l-Protokoll kontra l-Iffaċilitar tal-Immigrazzjoni Illegali bl-Art, bil-Baħar u bl-Ajru, kif ukoll il-Pjan ta' Azzjoni Globali tan-NU għall-Ġlieda kontra t-Traffikar ta' Persuni adottata mill-Assemblea Ġenerali tan-NU fir-Riżoluzzjoni 64/293 tagħha.

2. Il-Partijiet għandhom, b'mod partikolari, jiffokaw fuq:

(a) il-promozzjoni ta' liġijiet u ta' politiki li huma konsistenti mad-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni tan-NU kontra l-Kriminalità Organizzata Transnazzjonali, il-Protokoll għall-Prevenzjoni, it-Trażżin u l-Ikkastigar tat-Traffikar ta' Persuni, speċjalment ta' Nisa u Tfal, u l-Protokoll kontra l-Iffaċilitar tal-Immigrazzjoni Illegali bl-Art, bil-Baħar u bl-Ajru;

(b) l-aħjar prattiki u attivitajiet maħsuba biex jgħinu fl-identifikazzjoni, fl-arrest u fil-prosekuzzjoni ta' netwerks kriminali involuti fl-iffaċilitar tal-immigrazzjoni illegali u t-traffikar ta' persuni u biex jiġu appoġġjati l-vittmi ta' dawn ir-reati.

Artikolu 12

Il-ġlieda kontra l-produzzjoni, it-traffikar u l-konsum ta' drogi illeċiti

1. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid l-importanza tal-iskambju ta' fehmiet u l-aħjar prattiki bil-għan li jiġu identifikati l-oqsma u jiġu definiti l-approċċi għal azzjoni konġunta għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-produzzjoni, it-traffikar u l-konsum ta' sustanzi illeċiti fil-varjanti kollha tagħhom, inklużi sustanzi psikoattivi ġodda, skont il-Karta tan-NU u strumenti internazzjonali rilevanti, b'mod partikolari t-tliet konvenzjonijiet ewlenin tan-NU dwar il-kontroll tad-drogi tal-1961, tal-1971 u tal-1988, id-Dikjarazzjoni Politika u d-Dikjarazzjoni dwar il-prinċipji gwida biex titnaqqas id-domanda għad-droga, approvati mis-Sessjoni Speċjali tal-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drogi f'Ġunju 1998, id-Dikjarazzjoni Politika u l-Pjan ta' Azzjoni adottati fis-Segment ta' Livell Għoli tat-52 Sessjoni tal-Kummissjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drogi Narkotiċi f'Marzu 2009 u d-dokument dwar ir-riżultat adottat mis-Sessjoni Speċjali tal-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-problema globali tad-droga f'April 2016.

2. Il-Partijiet għandhom ifittxu wkoll li jikkooperaw ma' pajjiżi oħra fit-tnaqqis tal-produzzjoni u tat-traffikar ta' sustanzi illeċiti, f'konformità sħiħa mad-dritt internazzjonali, is-sovranità tal-Istati u l-prinċipju ta' responsabbiltà komuni u kondiviża.

Artikolu 13

Il-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni razzjali, il-ksenofobija u l-intolleranza relatata

1. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jipparteċipaw fil-ġlieda globali kontra r-razziżmu, id-diskriminazzjoni razzjali, il-ksenofobija u l-intolleranza relatata, inkluż permezz tar-ratifika u l-implimentazzjoni universali tal-Konvenzjoni Internazzjonali dwar l-Eliminazzjoni tal-forom kollha ta' Diskriminazzjoni Razzjali.

2. F'dan il-kuntest, għandhom jiskambjaw l-aħjar prattiki dwar l-istrateġiji u l-politiki biex jippromwovu l-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni razzjali, il-ksenofobija u l-intolleranza relatata, b'mod partikolari dwar l-implimentazzjoni tad-Dikjarazzjoni u l-Programm ta' Azzjoni ta' Durban, fit-territorji tal-Partijiet kif ukoll fuq livell globali.

3. Għandhom jiskambjaw ukoll opinjonijiet dwar il-modi l-aktar effiċjenti biex jiġi implimentat id-Deċennju Internazzjonali tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Persuni ta' Nisel Afrikan, 2015 sal-2024.

4. Għandhom iqisu l-possibbiltà li jieħdu azzjonijiet dwar il-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni razzjali fil-qafas tan-Nazzjonijiet Uniti u f'fora oħra.

Artikolu 14

Żvilupp sostenibbli

1. Il-Partijiet jilqgħu l-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u l-għanijiet ta' żvilupp sostenibbli (SDGs) tagħha adottati mill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti u jwiegħdu li jaħdmu biex dawn jintlaħqu kemm nazzjonalment kif ukoll internazzjonalment.

2. Jaqblu dwar l-importanza li jinqered il-faqar fil-forom kollha tiegħu u jinkiseb żvilupp sostenibbli fid-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali tiegħu b'mod bilanċjat u integrat. Għal dak il-għan, jaffermaw mill-ġdid l-impenn tagħhom lejn l-implimentazzjoni tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli, skont il-kapaċitajiet u ċ-ċirkostanzi rispettivi tagħhom.

3. Il-Partijiet jirrikonoxxu li s-17 il-SDG kollha tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli jeħtieġ li jiġu implimentati sabiex jinkiseb b'suċċess żvilupp sostenibbli. Jaqblu li jiskambjaw opinjonijiet dwar l-aħjar modi biex jaħdmu flimkien sabiex jinkisbu l-SDGs permezz ta', fost affarijiet oħrajn:

(a) il-promozzjoni tal-qerda tal-faqar, tal-ġuħ, tal-illitteriżmu u tal-problemi ta' saħħa, u l-iżgurar ta' tkabbir ekonomiku sostnut, inklussiv u sostenibbli għal kulħadd;

(b) tingħata l-prijorità dovuta lir-riżoluzzjoni konġunta tal-problemi ambjentali kollha, inkluż it-tibdil fil-klima, u l-promozzjoni tal-ġestjoni u l-użu sostenibbli tal-ilma, tal-ibħra u tal-ekosistemi terrestri;

(c) ħidma konġunta għall-emanċipazzjoni tan-nisa, it-tnaqqis tal-inugwaljanzi bejn u fi ħdan il-pajjiżi, l-iffaċilitar tal-aċċess għall-ġustizzja għal kulħadd u l-ħolqien ta' istituzzjonijiet responsabbli, effikaċi u inklużivi fuq kull livell.

4. Il-Partijiet jaqblu li jistabbilixxu djalogu dedikat dwar l-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli sabiex jiġu identifikati modi biex titjieb il-kooperazzjoni prattika bejniethom fi ħdan il-qafas ġenerali tad-djalogu politiku. L-aġenda għal kull sessjoni ta' djalogu għandha tiġi miftiehma bejn il-Partijiet.

5. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jsaħħu s-sħubija globali għall-iżvilupp, jippromwovu l-koerenza politika fuq kull livell u jiżviluppaw approċċ innovattiv u komprensiv għall-immobilizzar u l-użu effettiv tar-riżorsi pubbliċi, privati, interni u internazzjonali kollha disponibbli kif stabbilit fil-Programm ta' Azzjoni ta' Addis Ababa dwar il-finanzjament għall-iżvilupp.

6. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-ħtieġa tas-segwitu u r-reviżjoni regolari tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u tal-Programm ta' Azzjoni ta' Addis Ababa dwar il-finanzjament għall-iżvilupp fuq livell globali taħt il-Forum Politiku ta' Livell Għoli tan-NU dwar l-Iżvilupp Sostenibbli, fosthom dwar il-mezzi ta' implimentazzjoni, kif ukoll fil-livelli nazzjonali u reġjonali, kif xieraq.

7. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid il-ħtieġa li l-pajjiżi żviluppati kollha jipprovdu 0,7 % tad-dħul nazzjonali gross tagħhom għal għajnuna uffiċjali għall-iżvilupp, u li l-ekonomiji emerġenti u l-pajjiżi bi dħul medju superjuri jistabbilixxu miri biex tiżdied il-provvista ta' finanzjament pubbliku internazzjonali tagħhom.

PARTI III

KOOPERAZZJONI U DJALOGU DWAR IL-POLITIKA SETTORJALI

TITOLU 1

Dispożizzjonijiet ġenerali

Artikolu 15

Objettivi

1. L-objettiv ġenerali tal-kooperazzjoni u d-djalogu dwar il-politika settorjali taħt il-kappa ta' dan il-Ftehim huwa li jissaħħu r-relazzjonijiet bilaterali bejn l-Unjoni Ewropea u Kuba billi jiġu faċilitati r-riżorsi, il-mekkaniżmi, l-għodod u l-proċeduri.

2. Il-Partijiet jaqblu li:

(a) jimplimentaw azzjonijiet ta' kooperazzjoni li jikkumplimentaw l-isforzi ta' Kuba fl-iżvilupp ekonomiku u soċjali sostenibbli tagħha, f'dawk l-oqsma identifikati bħala prijorità u stabbiliti fit-Titoli I sa VI ta' din il-Parti;

(b) jippromwovu żvilupp sostenibbli inklużiv billi jissaħħaħ l-appoġġ reċiproku bejn it-tkabbir ekonomiku, il-ħolqien ta' impjiegi, il-koeżjoni u l-protezzjoni soċjali, u l-ħarsien tal-ambjent;

(c) jikkontribwixxu sabiex jintlaħqu l-objettivi tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli permezz ta' azzjonijiet effettivi ta' kooperazzjoni;

(d) jippromwovu fiduċja reċiproka permezz ta' skambji regolari ta' opinjonijiet u l-identifikazzjoni ta' oqsma ta' kollaborazzjoni dwar kwistjonijiet globali ta' interess għaż-żewġ Partijiet.

Artikolu 16

Prinċipji

1. Il-kooperazzjoni għandha ssostni u tikkumplimenta l-isforzi tal-Partijiet fl-implimentazzjoni tal-prijoritajiet stabbiliti mill-politiki u mill-istrateġiji ta' żvilupp tagħhom stess.

2. Il-kooperazzjoni għandha tkun ir-riżultat ta' djalogu bejn il-Partijiet.

3. L-attivitajiet ta' kooperazzjoni għandhom jiġu stabbiliti fuq livell kemm bilaterali kif ukoll reġjonali u jikkumplimentaw lil xulxin sabiex jiġu appoġġjati l-objettivi stabbiliti f'dan il-Ftehim.

4. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-parteċipazzjoni tal-atturi kollha rilevanti fil-politiki ta' żvilupp tagħhom u fil-kooperazzjoni tagħhom, kif previst f'dan il-Ftehim.

5. Il-Partijiet għandhom isaħħu l-effettività tal-kooperazzjoni tagħhom billi joperaw fi ħdan oqfsa miftiehma b'mod reċiproku, filwaqt li jqisu l-impenji internazzjonali miftiehma b'mod multilaterali. Għandhom jippromwovu l-armonizzazzjoni, l-allinjament u l-koordinazzjoni bejn id-donaturi u t-twettiq ta' obbligi reċiproki marbuta mal-kisba ta' attivitajiet ta' kooperazzjoni.

6. Il-Partijiet jaqblu li jqisu l-livelli differenti ta' żvilupp tagħhom fid-disinn tal-attivitajiet ta' kooperazzjoni.

7. Il-Partijiet jaqblu li jiżguraw il-ġestjoni trasparenti u responsabbli tar-riżorsi finanzjarji magħmula disponibbli għall-azzjonijiet miftiehma.

8. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni skont dan il-Ftehim għandha tkun skont il-proċeduri rispettivi tagħhom stabbiliti għal dak il-għan.

9. Il-kooperazzjoni għandha tkun immirata lejn il-kisba ta' żvilupp sostenibbli u l-multiplikazzjoni tal-kapaċitajiet nazzjonali, reġjonali u lokali sabiex tinkiseb sostenibbiltà fit-tul.

10. Il-kooperazzjoni għandha tqis il-kwistjonijiet trasversali kollha.

Artikolu 17

Djalogu dwar il-politika settorjali

1. Il-Partijiet għandhom jagħmlu ħilithom biex iwettqu djalogu dwar il-politika settorjali f'oqsma ta' interess reċiproku. Dan id-djalogu jista' jinkludi:

(a) skambji ta' informazzjoni dwar il-formulazzjoni tal-politika u l-ippjanar fis-setturi kkonċernati;

(b) skambji ta' opinjonijiet dwar l-armonizzazzjoni tal-qafas legali tal-Partijiet mar-regoli u mal-istandards internazzjonali, u l-implimentazzjoni ta' dawn ir-regoli u l-istandards;

(c) il-kondiviżjoni tal-aħjar prattiki dwar il-formulazzjoni tal-politika settorjali, il-koordinazzjoni u l-ġestjoni tal-politika jew dwar l-isfidi speċifiċi għas-settur.

2. Il-Partijiet għandhom l-għan li jsaħħu d-djalogu dwar il-politika settorjali tagħhom permezz ta' miżuri konkreti ta' kooperazzjoni, fejn xieraq.

Artikolu 18

Modalitajiet u proċeduri ta' kooperazzjoni

1. Il-Partijiet jaqblu li jiżviluppaw il-kooperazzjoni tagħhom skont il-modalitajiet u l-proċeduri li ġejjin:

(a) assistenza teknika u finanzjarja, djalogu u skambji ta' fehmiet u ta' informazzjoni bħala mezz ta' kontribuzzjoni għall-implimentazzjoni tal-objettivi ta' dan il-Ftehim;

(b) l-iżvilupp tal-kooperazzjoni bilaterali tagħhom abbażi tal-prijoritajiet miftiehma li jsaħħu u jikkumplimentaw l-istrateġiji u l-politiki ta' żvilupp ta' Kuba;

(c) il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni ta' Kuba fil-programmi ta' kooperazzjoni reġjonali tal-UE;

(d) il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni ta' Kuba fil-programmi ta' kooperazzjoni tematiċi tal-UE;

(e) il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni ta' Kuba bħala sieħba assoċjata fi programmi ta' qafas tal-Unjoni Ewropea;

(f) il-promozzjoni ta' kooperazzjoni f'oqsma ta' interess komuni bejn il-Partijiet u ma' pajjiżi terzi;

(g) il-promozzjoni ta' modalitajiet u ta' strumenti innovattivi ta' kooperazzjoni u ta' finanzjament sabiex titjieb l-effettività tal-kooperazzjoni;

(h) l-esplorazzjoni ulterjuri ta' possibiltajiet prattiċi għal kooperazzjoni fl-interess reċiproku tagħhom;

2. L-Unjoni Ewropea għandha tinforma lil Kuba dwar mekkaniżmi u strumenti ġodda li għalihom Kuba tista' tkun eliġibbli.

3. L-assistenza umanitarja tal-UE ser tiġi pprovduta abbażi ta' ħtiġijiet identifikati b'mod konġunt u f'konformità mal-prinċipji umanitarji, malli jinqalgħu xi diżastri naturali jew diżastri oħrajn.

4. Il-Partijiet għandhom iwaqqfu b'mod konġunt proċeduri ta' ħidma risponsivi sabiex tiġi garantita l-effiċjenza u l-effettività tal-kooperazzjoni. Dawn il-proċeduri ta' ħidma jistgħu jinkludu, fejn xieraq, l-istabbiliment ta' kumitat ta' koordinazzjoni li għandu jiltaqa' regolarment sabiex jippjana, jikkordina u jsegwi sistematikament l-azzjonijiet kollha ta' kooperazzjoni u l-attivitajiet ta' informazzjoni u ta' komunikazzjoni għal sensibilizzazzjoni dwar l-appoġġ tal-Unjoni Ewropea għall-azzjonijiet.

5. Kuba, permezz tal-entitajiet kompetenti delegati tagħha, għandha:

(a) twettaq il-proċeduri kollha ta' importazzjoni, mingħajr ħlas ta' tariffi u dazji doganali, għall-prodotti u għall-inputs relatati mal-azzjonijiet ta' kooperazzjoni;

(b) timmaniġġja, flimkien mal-awtoritajiet tas-saħħa u tal-agrikoltura, il-kontrolli sanitarji, veterinarji u fitosanitarji, fejn meħtieġ; u

(c) tiffinalizza l-proċeduri kollha dwar il-migrazzjoni għall-persunal li jkun qed jivvjaġġa lejn Kuba għall-ħtiġijiet ta' azzjonijiet maqbula ta' kooperazzjoni, kif ukoll il-proċeduri li jirrigwardaw awtorizzazzjonijiet oħra għal permessi ta' xogħol u ta' residenza temporanji għall-persunal espatrijat li jkun qed jaħdem b'mod temporanju f'Kuba.

Artikolu 19

Atturi ta' kooperazzjoni

Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni ser tiġi implimentata skont il-proċeduri rilevanti tagħhom minn diversi atturi fi ħdan is-soċjetà, fosthom:

(a) istituzzjonijiet tal-Gvern Kuban jew korpi pubbliċi maħtura minn dawk l-istituzzjonijiet;

(b) awtoritajiet lokali f'livelli differenti;

(c) organizzazzjonijiet internazzjonali u l-aġenziji tagħhom;

(d) l-aġenziji ta' żvilupp tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea; u

(e) is-soċjetà ċivili, fosthom assoċjazzjonijiet xjentifiċi, tekniċi, kulturali, artistiċi, sportivi, ta' ħbiberija u ta' solidarjetà, organizzazzjonijiet soċjali, trade unions u koperattivi.

Artikolu 20

Setturi ta' kooperazzjoni

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw primarjament fis-setturi stabbiliti fit-Titoli I sa VI ta' din il-Parti.

2. Il-Partijiet jaqblu li l-azzjonijiet ta' kooperazzjoni li ser jiġu identifikati għandhom jinkludu s-segwenti bħala vetturi orizzontali u strateġiċi għall-iżvilupp:

(a) l-iżvilupp sostenibbli,

(b) id-drittijiet tal-bniedem u governanza tajba,

(c) is-sostenibilità ambjentali,

(d) il-prevenzjoni tad-diżastri,

(e) il-perspettiva ta' ugwaljanza bejn is-sessi,

(f) il-persuni f'sitwazzjoni ta' vulnerabbiltà,

(g) il-bini ta' kapaċitajiet nazzjonali, u

(h) il-ġestjoni tal-għarfien.

Artikolu 21

Riżorsi għall-kooperazzjoni u għall-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Partijiet

1. Il-Partijiet jaqblu li jagħmlu disponibbli r-riżorsi xierqa, inklużi mezzi finanzjarji, safejn jippermettu r-riżorsi u r-regolamenti rispettivi tagħhom, sabiex jiġu sodisfatti l-objettivi ta' kooperazzjoni stabbiliti f'dan il-Ftehim.

2. Il-Partijiet għandhom jagħmlu użu mill-assistenza finanzjarja skont il-prinċipji ta' ġestjoni finanzjarja soda u jikkooperaw fil-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tagħhom. Il-Partijiet għandhom jieħdu miżuri effettivi għall-prevenzjoni u għall-ġlieda kontra l-frodi, il-korruzzjoni u kwalunkwe attività illegali oħra, fost affarijiet oħrajn permezz ta' assistenza amministrattiva reċiproka u assistenza legali reċiproka fl-oqsma koperti minn dan il-Ftehim. Kwalunkwe ftehim jew strument ta' finanzjament ieħor li jiġi konkluż bejn il-Partijiet għandu jipprovdi għal klawsoli speċifiċi ta' kooperazzjoni finanzjarja li jkopru azzjonijiet koordinati ta' kontroll bħal kontrolli fuq il-post, spezzjonijiet u miżuri kontra l-frodi, li jinkludu, fost affarijiet oħrajn, dawk immexxija mill-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi u mill-Awditur Ġenerali tar-Repubblika ta' Kuba.

TITOLU II

Demokrazija, drittijiet tal-bniedem u governanza tajba

Artikolu 22

Demokrazija u drittijiet tal-bniedem

1. Konxji li l-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet u tal-libertajiet fundamentali tal-bniedem huma l-ewwel responsabbiltà tal-gvernijiet, waqt li jitqies is-sinifikat ta' partikolaritajiet nazzjonali u reġjonali u ta' diversi sfondi storiċi, kulturali u reliġjużi, u filwaqt li jirrikonoxxu li huwa d-dmir tagħhom li jipproteġu d-drittijiet u l-libertajiet fundamentali kollha tal-bniedem irrispettivament mis-sistemi politiċi, ekonomiċi u kulturali tagħhom, il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-qasam tad-demokrazija u tad-drittijiet tal-bniedem.

2. Il-Partijiet jirrikonoxxu li d-demokrazija hija bbażata fuq ir-rieda tal-poplu espressa b'mod liberu biex jiddetermina s-sistemi politiċi, ekonomiċi, soċjali u kulturali tiegħu u l-parteċipazzjoni tiegħu fl-aspetti kollha tal-ħajja.

3. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw biex tissaħħaħ id-demokrazija u l-kapaċità tagħhom li jimplimentaw il-prinċipji u l-prattiki tad-demokrazija u tad-drittijiet tal-bniedem, inklużi d-drittijiet tal-minoranzi.

4. Il-kooperazzjoni tista' tinkludi, fost affarijiet oħrajn, attivitajiet, miftiehma b'mod reċiproku bejn il-Partijiet, bil-għan li:

(a) tiġi rispettata u tinżamm id-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-promozzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet ċivili, politiċi, ekonomiċi, soċjali u kulturali għal kulħadd;

(b) jiġu indirizzati d-drittijiet tal-bniedem globalment, b'mod ġust u ekwu, fuq bażi ugwali u bl-istess enfasi, billi jiġi rikonoxxut li d-drittijiet tal-bniedem huma universali, indiviżibbli, interdipendenti u interrelatati;

(c) jiġu implimentati b'mod effettiv l-istrumenti internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem u l-protokolli fakultattivi applikabbli għal kull Parti, kif ukoll ir-rakkomandazzjonijiet li joħorġu mill-korpi dwar id-drittijiet tal-bniedem tan-Nazzjonijiet Uniti u aċċettati mill-Partijiet;

(d) il-promozzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem jiġu integrati fil-politiki interni u fil-pjanijiet ta' żvilupp;

(e) is-sensibilizzazzjoni u l-promozzjoni ta' edukazzjoni dwar id-drittijiet tal-bniedem, id-demokrazija u l-paċi;

(f) jissaħħu l-istituzzjonijiet demokratiċi u dawk relatati mad-drittjiet tal-bniedem, kif ukoll l-oqfsa legali u istituzzjonali għall-promozzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem;

(g) jiġu żviluppati inizjattivi konġunti ta' interess reċiproku fil-qafas ta' fora multilaterali rilevanti.

Artikolu 23

Governanza tajba

1. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni fil-qasam tal-governanza tajba għandha tkun ibbażata fuq ir-rispett strett lejn il-prinċipji tal-Karta tan-NU u d-dritt internazzjonali.

2. Tali attivitajiet ta' kooperazzjoni jistgħu jinkludu, fost affarijiet oħrajn, attivitajiet, miftiehma b'mod reċiproku mill-Partijiet, bil-għan li:

(a) jiġi rispettat l-istat tad-dritt;

(b) jiġu promossi istituzzjonijiet trasparenti, responsabbli, effiċjenti, stabbli u demokratiċi;

(c) jiġu skambjati esperjenzi u l-bini ta' kapaċità fir-rigward ta' kwistjonijiet legali u l-kapaċità ġudizzjarja;

(d) tiġi skambjata informazzjoni dwar sistemi legali u leġiżlazzjoni;

(e) jiġu promossi skambji tal-aħjar prattiki dwar il-governanza tajba, l-akkontabilità u l-ġestjoni trasparenti fuq kull livell;

(f) jaħdmu flimkien għal proċessi politiċi aktar inklussivi li jippermettu parteċipazzjoni ġenwina miċ-ċittadini kollha.

Artikolu 24

Tisħiħ tal-istituzzjonijiet u tal-istat tad-dritt

Il-Partijiet għandhom jagħtu importanza partikolari lill-konsolidazzjoni tal-istat tad-dritt, inkluż l-aċċess għall-ġustizzja u għal proċess ġust, kif ukoll lit-tisħiħ tal-istituzzjonijiet fuq kull livell fl-oqsma relatati mal-infurzar u l-amministrazzjoni tal-ġustizzja.

Artikolu 25

Modernizzar tal-amministrazzjoni pubblika

Il-Partijiet jaqblu, bil-għan li tiġi mmodernizzata l-amministrazzjoni pubblika tagħhom, li jikkooperaw biex, fost affarijiet oħrajn:

(a) titjieb l-effiċjenza organizzazzjonali;

(b) tiżdied l-effettività tal-istituzzjonijiet fit-twettiq tas-servizzi;

(c) titjieb il-ġestjoni trasparenti tar-riżorsi pubbliċi u r-responsabbiltà;

(d) jiġu skambjati esperjenzi fir-rigward tat-titjib tal-qafas legali u istituzzjonali;

(e) jinbnew kapaċitajiet għal, fost affarijiet oħrajn, it-tfassil tal-politika, l-implimentazzjoni u l-valutazzjoni fir-rigward tal-livell tas-servizz pubbliku, is-servizzi tal-gvern diġitali u l-miżuri kontra l-korruzzjoni;

(f) jiġu skambjati opinjonijiet u l-aħjar prattiki dwar il-ġestjoni finanzjarja pubblika;

(g) jissaħħu l-proċessi ta' deċentralizzazzjoni skont l-istrateġiji nazzjonali ekonomiċi u ta' żvilupp soċjali tagħhom.

Artikolu 26

Il-prevenzjoni u r-riżoluzzjoni ta' kunflitti

1. Il-Partijiet jaqblu li jiskambjaw l-esperjenzi u l-aħjar prattiki relatati mal-prevenzjoni u mar-riżoluzzjoni ta' kunflitti abbażi ta' fehim komuni biex jiġu indirizzati l-kawżi primarji tal-kunflitti.

2. Il-kooperazzjoni fil-qasam tal-prevenzjoni u tar-riżoluzzjoni ta' kunflitti għandha tkun immirata lejn it-tisħiħ tal-kapaċitajiet biex jiġu solvuti l-kunflitti u tista' tinkludi, fost affarijiet oħrajn, appoġġ għal proċessi ta' medjazzjoni, ta' negozjar u ta' rikonċiljazzjoni u sforzi usa' insostenn tal-bini tal-kunfidenza u tal-paċi fil-livelli reġjonali u internazzjonali.

TITOLU III

Il-promozzjoni tal-ġustizzja, tas-sigurtà taċ-ċittadini u tal-migrazzjoni

Artikolu 27

Il-protezzjoni ta' data personali

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw sabiex jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni ta' data personali skont l-istandards miftiehma b'mod multilaterali u skont strumenti u prattiki legali internazzjonali oħra.

2. Il-kooperazzjoni fir-rigward tal-protezzjoni tad-data personali tista' tinkludi, fost affarijiet oħrajn, il-bini ta' kapaċità, l-assistenza teknika u l-iskambju ta' informazzjoni, kif maqbul b'mod reċiproku bejn iż-żewġ Partijiet.

Artikolu 28

Drogi illeċiti

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw sabiex jiġi żgurat approċċ komprensiv, integrat u bbilanċjat għall-prevenzjoni u għall-indirizzar tal-problema globali tad-droga permezz ta' azzjoni effettiva u koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti, b'mod partikolari fl-oqsma tas-saħħa, tal-edukazzjoni, tal-infurzar tal-liġi, tad-dwana, tal-affarijiet soċjali, tal-ġustizzja u tal-affarijiet interni, bl-għan li tiġi eliminata jew tiġi minimizzata l-produzzjoni u t-tnaqqis fil-provvista, fit-traffikar, fid-domanda u fil-pussess f'konformità ma' leġiżlazzjoni interna dwar id-drogi illeċiti u b'kunsiderazzjoni xierqa għad-drittijiet tal-bniedem. Din il-kooperazzjoni għandha tkun immirata wkoll lejn il-mitigazzjoni tal-effetti ta' drogi illeċiti, l-għoti ta' għajnuna lill-vittmi permezz tal-provvista ta' trattament mhux diskriminatorju u inklussiv, l-indirizzar tal-produzzjoni u tal-użu ta' sustanzi psikoattivi ġodda u għal prevenzjoni aktar effettiva tad-devjazzjoni ta' prekursuri tad-drogi użati għall-manifattura illeċita ta' drogi narkotiċi u sustanzi psikotropiċi.

2. Il-Partijiet għandhom jaqblu dwar il-mezzi ta' kooperazzjoni sabiex jinkisbu dawn l-objettivi. L-azzjonijiet għandhom ikunu bbażati fuq prinċipji miftiehma b'mod komuni skont il-konvenzjonijiet internazzjonali rilevanti, partikolarment it-tliet konvenzjonijiet ewlenin tan-NU dwar il-kontroll tad-drogi tal-1961, tal-1971 u tal-1988, id-Dikjarazzjoni Politika u d-Dikjarazzjoni dwar il-prinċipji gwida biex titnaqqas id-domanda għad-droga approvati mis-Sessjoni Speċjali tal-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drogi f'Ġunju 1998, id-Dikjarazzjoni Politika u l-Pjan ta' Azzjoni adottati fis-Segment ta' Livell Għoli tat-52 sessjoni tal-Kummissjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drogi Narkotiċi f'Marzu 2009 u d-dokument dwar ir-riżultat adottat mis-Sessjoni Speċjali tal-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-problema globali tad-droga f'April 2016.

3. Mingħajr preġudizzju għal mekkaniżmi oħra ta' kooperazzjoni, il-Partijiet jaqblu li, fuq livell interreġjonali, għal dan l-iskop għandu jintuża l-Mekkaniżmu ta' Koordinazzjoni u ta' Kooperazzjoni dwar id-Drogi bejn l-Unjoni Ewropea u l-Amerika Latina u l-Karibew, u jaqblu li jikkooperaw bil-għan li tissaħħaħ l-effettività tiegħu.

4. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw kontra t-traffikar tad-drogi relatat mal-kriminalità, permezz ta' koordinazzjoni akbar ma' korpi u awtoritajiet internazzjonali rilevanti, inkluż, fil-qasam tal-pulizija u tal-kooperazzjoni ġudizzjarja.

5. Il-Partijiet ser jiskambjaw esperjenzi f'oqsma bħall-politika, l-iżvilupp leġiżlattiv u istituzzjonali, it-taħriġ tal-persunal, ir-riċerka relatata mad-droga, il-prevenzjoni, it-trattament, ir-riabilitazzjoni u r-riintegrazzjoni soċjali tal-persuni li jieħdu d-drogi, bil-għan li jiġu minimizzati l-konsegwenzi negattivi fuq is-saħħa pubblika u soċjali tal-problema globali tad-droga.

Artikolu 29

Il-ħasil tal-flus

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-użu tas-sistemi finanzjarji, tal-istituzzjonijiet u tan-negozji u tal-professjonijiet mhux finanzjarji magħżula tagħhom għall-ħasil tar-rikavat minn attivitajiet kriminali bħalma huma t-traffikar ta' drogi illeċiti u l-korruzzjoni u għall-finanzjament tat-terroriżmu.

2. Iż-żewġ Partijiet jaqblu li jiskambjaw l-aħjar prattiki, l-għarfien espert, l-inizjattivi ta' bini ta' kapaċità u t-taħriġ, kif ġie miftiehem b'mod reċiproku, dwar l-għajnuna teknika u amministrattiva bil-għan li jiġu żviluppati u implimentati regolamenti u l-iffunzjonar effettiv ta' mekkaniżmi fil-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu.

3. Il-kooperazzjoni għandha tiffoka fuq:

(a) l-iskambji ta' informazzjoni relevanti fi ħdan l-oqfsa leġiżlattivi rispettivi tal-Partijiet;

(b) l-adozzjoni u l-implimentazzjoni effettiva ta' standards xierqa għall-ġlieda kontra l-ħasil ta' flus u l-finanzjament tat-terroriżmu li jkunu ekwivalenti għal dawk adottati mill-korpi internazzjonali rilevanti attivi f'dan il-qasam, bħalma huma, fejn xieraq, it-Task Force ta' Azzjoni Finanzjarja u l-Grupp ta' Azzjoni Finanzjarja għall-Amerika Latina.

Artikolu 30

Kriminalità organizzata

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-prevenzjoni u fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, inkluża l-kriminalità organizzata transnazzjonali, u l-kriminalità finanzjarja. Għal dak il-għan, għandhom jippromwovu u jiskambjaw l-aħjar prattiki u jimplimentaw standards u strumenti internazzjonali relevanti miftehma, bħall-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Kriminalità Organizzata Transnazzjonali u l-Protokolli supplimentari tagħha u l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti kontra l-Korruzzjoni.

2. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw fir-rigward tat-titjib tas-sigurtà taċ-ċittadini, b'mod partikolari permezz ta' appoġġ għall-politiki u għall-istrateġiji ta' sigurtà. Din il-kooperazzjoni għandha tikkontribwixxi għall-prevenzjoni tal-kriminalità u tista' tinkludi attivitajiet bħal proġetti ta' kooperazzjoni reġjonali bejn il-pulizija u l-awtoritajiet ġudizzjarji, programmi ta' taħriġ u skambji tal-aħjar prattiki għat-tfassil ta' profili kriminali. Għandha tinkludi wkoll, fost affarijiet oħrajn, skambji ta' opinjonijiet dwar oqfsa leġiżlattivi kif ukoll assistenza amministrattiva u teknika bil-għan li jissaħħu l-kapaċitajiet istituzzjonali u operattivi tal-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u l-iskambju ta' informazzjoni u miżuri biex tissaħħaħ il-kooperazzjoni relatata ma' investigazzjonijiet.

Artikolu 31

Il-ġlieda kontra l-korruzzjoni

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw bil-għan li jiġu implimentati u promossi l-istandards u l-istrumenti internazzjonali rilevanti, bħall-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti kontra l-Korruzzjoni.

2. Il-Partijiet għandhom b'mod partikolari jikkooperaw fir-rigward ta':

(a) titjib fl-effettività organizzazzjonali u l-garanzija ta' ġestjoni trasparenti tar-riżorsi pubbliċi u l-akkontabilità, bil-parteċipazzjoni tal-istituzzjonijiet rispettivi stabbiliti għall-ġlieda kontra l-korruzzjoni;

(b) l-iskambju tal-aħjar prattiki biex jissaħħu l-istituzzjonijiet rilevanti, inklużi l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u l-ġudikatura;

(c) il-prevenzjoni tal-korruzzjoni u tat-tixħim fi tranżazzjonijiet internazzjonali;

(d) il-valutazzjoni tal-implimentazzjoni ta' politiki dwar il-ġlieda kontra l-korruzzjoni fil-livell lokali, reġjonali, nazzjonali u dak internazzjonali fil-qafas tal-mekkaniżmu ta' reviżjoni għall-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni tan-NU kontra l-Korruzzjoni;

(e) it-tħeġġiġ ta' azzjonijiet li jippromwovu kultura ta' trasparenza, legalità u tibdil fl-attitudnijiet tan-nies lejn prattiki korrotti;

(f) l-iffaċilitar ta' miżuri biex jiġu identifikati u irkuprati l-assi, il-promozzjoni tal-aħjar prattiki u l-bini ta' kapaċità.

Artikolu 32

Kummerċ illeċitu ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fir-rigward tal-prevenzjoni u l-ġlieda kontra t-traffikar illeċitu ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir, inklużi l-partijiet, il-komponenti u l-munizzjon tagħhom, fl-implimentazzjoni tal-qafas rikonoxxut tal-Programm ta' Azzjoni tan-NU għall-Prevenzjoni, għall-Ġlieda kontra u għall-Qerda tal-Kummerċ Illeċitu tal-Armi Ħfief u Ta' Kalibru Żgħir fl-Aspetti Kollha Tiegħu. F'dan il-kuntest, jaqblu li jikkooperaw sabiex jiġu skambjati l-esperjenzi u t-taħriġ fost l-awtoritajiet kompetenti, inklużi l-awtoritajiet doganali, il-pulizija u l-kontroll.

2. Kif iddikjarat fil-Programm ta' Azzjoni tan-NU msemmi fil-paragrafu 1, f'dan il-kuntest il-Partijiet, fost affarijiet oħrajn, jaffermaw mill-ġdid id-dritt inerenti għall-awtodifiża individwali jew kollettiva skont l-Artikolu 51 tal-Karta tan-NU kif ukoll id-dritt ta' kull Stat li jimmanifattura, jimporta u jżomm armi ħfief u ta' kalibru żgħir għad-difiża u għas-sigurtà nazzjonali propja, kif ukoll għall-kapaċità tiegħu li jipparteċipa f'operazzjonijiet għaż-żamma tal-paċi skont il-Karta tan-NU u abbażi tad-deċiżjoni ta' kull Parti.

Artikolu 33

Ġlieda kontra t-terroriżmu

1. Il-Partijiet sejrin jikkooperaw fir-rigward tal-ġlieda kontra t-terroriżmu fl-implimentazzjoni tal-qafas u tal-istandards miftiehma fl-Artikolu 8.

2. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw ukoll biex jiġi żgurat li kull persuna li tipparteċipa fil-finanzjament, fl-ippjanar, fit-tħejjija jew fit-twettiq ta' atti terroristiċi jew insostenn ta' atti terroristiċi, titressaq quddiem il-ġustizzja. Il-Partijiet jaqblu li l-ġlieda kontra t-terroriżmu għandha ssir f'konformità mar-riżoluzzjonijiet rilevanti tan-Nazzjonijiet Uniti filwaqt li tiġi rispettata s-sovranità tal-Partijiet, id-dritt għal smigħ xieraq, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali.

3. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fir-rigward tal-prevenzjoni u tat-trażżin ta' atti terroristiċi permezz ta' kooperazzjoni tal-pulizija u ġudizzjarja.

4. Il-Partijiet, impenjati lejn l-Istrateġija Globali tan-NU Kontra t-Terroriżmu, għandhom jippromwovu l-implimentazzjoni bbilanċjata tagħha u jaqblu li jwettqu l-azzjonijiet imsemmija fiha, fejn xieraq, bl-aktar mod effettiv biex tintemm it-theddida tat-terroriżmu.

5. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw fi ħdan il-qafas tan-Nazzjonijiet Uniti biex jiġi finalizzat l-abbozz ta' ftehim dwar il-konvenzjoni komprensiva kontra t-terroriżmu internazzjonali.

Artikolu 34

Il-migrazzjoni, it-traffikar ta' persuni u l-iffaċilitar ta' immigrazzjoni illegali

1. Il-kooperazzjoni għandha titmexxa 'l quddiem fid-dawl ta' konsultazzjonijiet bejn il-Partijiet dwar il-ħtiġijiet u l-pożizzjonijiet tagħhom u għandha tiġi implimentata skont l-oqfsa leġiżlattivi tal-Partijiet. B'mod partikolari għandha tiffoka fuq:

(a) il-kawżi ewlenin tal-migrazzjoni;

(b) l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' leġiżlazzjoni u prattiki nazzjonali fir-rigward tal-protezzjoni internazzjonali, skont il-prinċipji u n-normi tad-dritt internazzjonali, inkluż il-prinċipju ta' protezzjoni internazzjonali f'dawk il-każijiet fejn din tapplika;

(c) ir-regoli tal-ammissjoni u d-drittijiet u l-istatus ta' persuni ammessi, it-trattament ġust u l-integrazzjoni tar-residenti legali fis-soċjetà, l-edukazzjoni u t-taħriġ tal-migranti legali u l-miżuri kontra r-razziżmu u l-ksenofobija u d-dispożizzjonijiet applikabbli kollha dwar id-drittijiet tal-bniedem tal-migranti;

(d) il-valutazzjoni ta' mekkaniżmi u ta' politiki sabiex jiġi faċilitat it-trasferiment ta' rimessi;

(e) l-iskambji ta' opinjonijiet u tal-aħjar prattiki u diskussjoni dwar kwistjonijiet ta' interess komuni relatati mal-migrazzjoni ċirkolari u mal-prevenzjoni tal-eżodu tal-imħuħ;

(f) l-iskambju ta' esperjenzi u tal-aħjar prattiki, kooperazzjoni teknika, teknoloġika, operazzjonali u ġudizzjarja, kif xieraq u miftiehma b'mod reċiproku, dwar kwistjonijiet relatati mat-traffikar ta' persuni u l-iffaċilitar tal-immigrazzjoni illegali, inkluża l-ġlieda kontra n-netwerks u l-organizzazzjonijiet kriminali ta' traffikanti u ta' min jiffaċilita l-immigrazzjoni illegali u l-provvista ta' protezzjoni, assistenza u appoġġ lill-vittmi ta' dawn ir-reati;

(g) ir-ritorn, taħt kundizzjonijiet umani, siguri u dinjitużi, ta' persuni li jkunu qed jirrisjedu illegalment fit-territorju tal-Parti l-oħra, b'rispett sħiħ lejn id-drittijiet tal-bniedem, inkluża l-promozzjoni tar-ritorn volontarju tagħhom u r-riammissjoni ta' dawn il-persuni skont il-paragrafu 2;

(h) miżuri ta' appoġġ immirati lejn ir-riintegrazzjoni sostenibbli tal-persuni rimpatrijati.

2. Fi ħdan il-qafas tal-kooperazzjoni għall-prevenzjoni u għall-kontroll tal-immigrazzjoni illegali u mingħajr preġudizzju għall-ħtieġa ta' protezzjoni tal-vittmi tat-traffikar ta' persuni, il-Partijiet jaqblu wkoll li:

(a) jidentifikaw liċ-ċittadini allegati tagħhom u jaċċettaw lura ċ-ċittadini tagħhom li jkunu preżenti b'mod illegali fit-territorju ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew f'Kuba fil-perjodu ta' żmien u skont in-normi u l-proċeduri stabbiliti mil-leġiżlazzjoni applikabbli dwar il-migrazzjoni tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea u Kuba, fuq talba u mingħajr dewmien żejjed u formalitajiet ulterjuri ladarba tkun ġiet stabbilita n-nazzjonalità;

(b) jipprovdu liċ-ċittadini tagħhom li jkunu ser jiġu riammessi b'dokumenti xierqa ta' identità għal dak l-iskop.

3. Il-Partijiet jaqblu li jinnegozjaw, fuq talba u kemm jista' jkun malajr, ftehim li jirregola l-obbligi speċifiċi għall-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea u għal Kuba dwar kwistjonijiet ta' migrazzjoni, inkluża r-riammissjoni.

Artikolu 35

Protezzjoni konsulari

Kuba taqbel li l-awtoritajiet diplomatiċi u konsulari ta' kwalunkwe Stat Membru rappreżentat tal-Unjoni Ewropea għandhom jipprovdu protezzjoni lil kull ċittadin ta' Stat Membru ieħor li effettivament ma jkollu l-ebda rappreżentanza permanenti u jipprovdulu protezzjoni konsulari, taħt l-istess kundizzjonijiet bħal fil-każ ta' ċittadini ta' dak l-Istat Membru tal-Unjoni Ewropea.

Artikolu 36

Soċjetà ċivili

Il-Partijiet jirrikonoxxu l-kontribuzzjoni potenzjali tas-soċjetà ċivili, inkluża l-akkademja, il-gruppi ta' riflessjoni u l-midja, għat-twettiq tal-objettivi ta' dan il-Ftehim. Jaqblu li jippromwovu azzjonijiet li jappoġġjaw parteċipazzjoni akbar tas-soċjetà ċivili fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' attivitajiet rilevanti ta' żvilupp u ta' kooperazzjoni settorjali, inkluż permezz tal-bini ta' kapaċità.

TITOLU IV

Żvilupp soċjali u koeżjoni soċjali

Artikolu 37

Żvilupp soċjali u koeżjoni soċjali

1. Il-Partijiet, filwaqt li jirrikonoxxu li l-iżvilupp soċjali għandu jipprogressa b'mod parallel mal-iżvilupp ekonomiku, jaqblu li jikkooperaw fit-tisħiħ tal-koeżjoni soċjali permezz tat-tnaqqis tal-faqar, tal-inġustizzja, tal-inugwaljanza u tal-esklużjoni soċjali, b'mod partikolari bil-għan li jitwettqu l-objettivi tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u tal-objettiv miftiehem internazzjonalment dwar il-promozzjoni ta' xogħol deċenti għal kulħadd. Sabiex jintlaħqu dawk l-objettivi, il-Partijiet għandhom jimmobilizzaw riżorsi finanzjarji sinifikanti, kemm mill-kooperazzjoni u minn riżorsi interni.

2. Għal dak il-għan, il-Partijiet għandhom jikkooperaw sabiex jippromwovu u jiskambjaw l-aħjar prattiki fir-rigward ta':

(a) politiki ekonomiċi b'viżjoni soċjali orjentata lejn soċjetà iżjed inklussiva bi tqassim aħjar tad-dħul sabiex jitnaqqsu l-inugwaljanza u l-inġustizzja;

(b) politiki kummerċjali u ta' investiment, filwaqt li titqies ir-rabta bejn il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli, il-kummerċ ġust, l-iżvilupp ta' intrapriżi rurali u urbani kemm tal-Istat u mhux tal-Istat u l-organizzazzjonijiet rappreżentanti tagħhom u r-responsabbiltà soċjali tal-kumpaniji;

(c) politiki fiskali ġusti u sodi, li jippermettu ridistribuzzjoni aħjar tal-ġid u jiġu żgurati livelli adegwati ta' nfiq soċjali;

(d) nefqa soċjali pubblika effiċjenti marbuta ma' objettivi soċjali identifikati b'mod ċar, li timxi lejn approċċ orjentat lejn ir-riżultati;

(e) it-titjib u l-konsolidazzjoni ta' politiki soċjali effettivi u aċċess ekwu għas-servizzi soċjali għal kulħadd f'diversi setturi, bħall-edukazzjoni, is-saħħa, in-nutrizzjoni, il-miżuri sanitarji, l-akkomodazzjoni, il-ġustizzja u s-sigurtà soċjali;

(f) politiki dwar l-impjiegi diretti lejn xogħol deċenti għal kulħadd f'konformità ma' standards internazzjonali u nazzjonali tax-xogħol u l-ħolqien ta' opportunitajiet ekonomiċi b'fokus partikolari fuq l-aktar gruppi fqar u vulnerabbli u l-aktar reġjuni żvantaġġati;

(g) skemi aktar inklużivi u komprensivi ta' ħarsien soċjali fir-rigward ta', fost affarijiet oħrajn, il-pensjonijiet, is-saħħa, l-inċidenti u l-qgħad, abbażi tal-prinċipju ta' solidarjetà u l-prinċipju ta' nuqqas ta' diskriminazzjoni;

(h) strateġiji u politiki għall-ġlieda kontra l-ksenofobija u d-diskriminazzjoni abbażi ta', fost affarijiet oħrajn, is-sess, ir-razza, it-twemmin, l-etniċità jew diżabilità;

(i) politiki u programmi speċifiċi ddedikati għaż-żgħażagħ sabiex tiġi promossa l-integrazzjoni sħiħa tagħhom fil-ħajja ekonomika, politika u soċjali.

3. Il-Partijiet jaqblu li jħeġġu l-iskambju ta' informazzjoni u ta' esperjenzi dwar aspetti ta' żvilupp soċjali jew ta' koeżjoni ta' pjanijiet jew ta' programmi interni.

Artikolu 38

Impjiegi u protezzjoni soċjali

Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fir-rigward tal-promozzjoni tal-impjiegi u tal-protezzjoni soċjali permezz ta' azzjonijiet u programmi, b'mod partikolari, bil-għan li:

(a) jiġi żgurat xogħol deċenti għal kulħadd;

(b) jinħolqu swieq tax-xogħol aktar inklużivi u li jiffunzjonaw sew;

(c) tiġi estiża l-kopertura tal-protezzjoni soċjali;

(d) jiġi promoss id-djalogu soċjali;

(e) jiġi żgurat ir-rispett lejn l-istandards fundamentali tax-xogħol identifikati fil-Konvenzjonijiet tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol;

(f) jiġu indirizzati kwistjonijiet relatati mal-ekonomija informali;

(g) tingħata attenzjoni speċjali lill-gruppi żvantaġġati u lill-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni;

(h) tiġi żviluppata l-kwalità tar-riżorsi umani permezz tat-titjib tal-edukazzjoni u t-taħriġ, inkluż it-taħriġ vokazzjonali effettiv;

(i) jitjiebu l-kundizzjonijiet tas-saħħa u tas-sigurtà fuq il-post tax-xogħol, b'mod partikolari billi jissaħħu l-ispettorati tax-xogħol u jingħata appoġġ għat-titjib fir-rigward tas-saħħa u s-sigurtà;

(j) jiġu xprunati l-ħolqien tal-impjiegi u tal-intraprenditorija permezz tat-tisħiħ tal-qafas istituzzjonali meħtieġ għall-ħolqien ta' intrapriżi u l-iffaċilitar tal-aċċess għall-kreditu.

Artikolu 39

Edukazzjoni

1. Il-Partijiet jaqblu li jaqsmu l-esperjenzi u l-aħjar prattiki fir-rigward tal-iżvilupp kontinwu tal-edukazzjoni fuq kull livell.

2. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni għandha tappoġġa l-iżvilupp tar-riżorsi umani fuq kull livell ta' edukazzjoni, b'mod partikolari fil-livell ta' edukazzjoni ogħla, inklużi l-ħtiġijiet speċjali. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-iskambju ta' studenti, ta' riċerkaturi u ta' akkademiċi permezz ta' programmi eżistenti u t-tisħiħ tal-iżvilupp tal-kapaċità sabiex jiġu modernizzati s-sistemi ta' edukazzjoni ogħla tagħhom.

Artikolu 40

Saħħa pubblika

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw f'oqsma ta' interess komuni li jirrigwardaw is-settur tas-saħħa, b'mod partikolari r-riċerka xjentifika, il-ġestjoni tas-sistemi tas-saħħa, in-nutrizzjoni, il-prodotti farmaċewtiċi, il-mediċina preventiva u s-saħħa sesswali u riproduttiva, fosthom il-prevenzjoni u l-kontroll ta' mard li jittieħed bħall-HIV/AIDS, mard li ma jitteħidx bħall-kanċer u l-mard tal-qalb, u theddid ewlieni ieħor għas-saħħa, bħad-dengue, iċ-chikungunya and z-zica. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw fil-promozzjoni tal-implimentazzjoni ta' ftehimiet internazzjonali dwar is-saħħa li għalihom huma parti.

2. Il-Partijiet jaqblu li jagħtu attenzjoni speċjali lil azzjonijiet u lil programmi reġjonali implimentati fil-qasam tas-saħħa pubblika.

Artikolu 41

Protezzjoni tal-konsumatur

Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw dwar kwistjonijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur bil-għan li jiġu protetti s-saħħa tal-bniedem u l-interessi tal-konsumaturi.

Artikolu 42

Kultura u patrimonju

1. Il-Partijiet għandhom jimpenjaw ruħhom li jippromwovu l-kooperazzjoni fil-qasam tal-kultura, inkluż il-patrimonju kulturali, b'rispett dovut għad-diversità tagħhom. F'konformità mal-leġiżlazzjoni rispettiva tagħhom, din il-kooperazzjoni għandha ttejjeb il-fehim reċiproku u d-djalogu interkulturali u trawwem skambji kulturali bbilanċjati u l-kuntatt ma' atturi rilevanti, inklużi organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili taż-żewġ Partijiet.

2. Il-Partijiet għandhom jippromwovu kooperazzjoni fl-oqsma tal-arti, tal-letteratura u tal-mużika, inkluż permezz tal-iskambju ta' esperjenzi.

3. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet għandha sseħħ skont id-dispożizzjonijiet interni rilevanti dwar id-drittijiet tal-awtur u dispożizzjonijiet oħra li jirrigwardaw kwistjonijiet kulturali, kif ukoll skont ftehimiet internazzjonali li għalihom huma partijiet.

4. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni fir-rigward tar-restawr u tal-ġestjoni sostenibbli tal-patrimonju. Il-kooperazzjoni għandha tinkludi, fost affarijiet oħrajn, il-ħarsien u l-promozzjoni tal-patrimonju naturali u kulturali tanġibbli u intanġibbli, inkluża l-prevenzjoni u l-azzjoni kontra t-traffikar illeċitu ta' patrimonju kulturali, skont l-istrumenti internazzjonali relevanti.

5. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni fis-setturi awdjoviżivi u tal-midja, inkluż ir-radju u l-istampa, permezz ta' inizjattivi konġunti fit-taħriġ kif ukoll attivitajiet ta' żvilupp, ta' produzzjoni u ta' distribuzzjoni awdjoviżivi, inklużi fl-oqsma tal-edukazzjoni u tal-kultura.

6. Il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu l-koordinazzjoni fil-kuntest tal-UNESCO, bil-għan li tiġi promossa d-diversità kulturali, fost affarijiet oħrajn permezz ta' konsultazzjonijiet dwar ir-ratifika u l-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni tal-UNESCO dwar il-Protezzjoni u l-Promozzjoni tad-Diversità tal-Espressjonijiet Kulturali. Il-kooperazzjoni għandha tinkludi wkoll il-promozzjoni tad-diversità kulturali.

Artikolu 43

Persuni f'sitwazzjoni ta' vulnerabbiltà

1. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni għall-benefiċċju ta' persuni vulnerabbli għandha tagħti prijorità lil miżuri, inklużi l-politiki u l-proġetti innovattivi, li jinvolvu persuni f'sitwazzjoni ta' vulnerabbiltà. L-għan tagħha għandu jkun il-promozzjoni tal-iżvilupp tal-bniedem, titjib fil-kundizzjonijiet tal-għajxien u l-promozzjoni tal-integrazzjoni sħiħa tagħhom fis-soċjetà.

2. Il-kooperazzjoni għandha tinkludi l-iskambju ta' esperjenzi dwar il-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, il-promozzjoni u l-implimentazzjoni ta' politiki biex jiġu ggarantiti opportunitajiet ugwali għal persuni li jinsabu f'sitwazzjoni ta' vulnerabbiltà, il-ħolqien ta' opportunitajiet ekonomiċi u l-promozzjoni ta' politiki soċjali speċifiċi mmirati lejn l-iżvilupp tal-kapaċitajiet tal-bniedem permezz tal-edukazzjoni u t-taħriġ, l-aċċess għal servizzi soċjali bażiċi, xbieki ta' sikurezza soċjali u ġustizzja, b'enfasi partikolari fuq, fost affarijiet oħrajn, il-persuni b'diżabilità u l-familji tagħhom, it-tfal u l-anzjani.

Artikolu 44

Perspettiva ta' ugwaljanza bejn is-sessi

1. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni għandha tgħin sabiex jissaħħu l-politiki, il-programmi u l-mekkaniżmi li l-għan tagħhom huwa li tiġi żgurata, titjieb u tiġi estiża l-parteċipazzjoni ugwali u l-opportunitajiet għall-irġiel u għan-nisa fil-ħajja politika, ekonomika, soċjali u kulturali, b'mod partikolari bil-għan tal-implimentazzjoni effettiva tal-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa u d-Dikjarazzjoni u l-Pjattaforma ta' Azzjoni ta' Beijing. Fejn xieraq, għandha tittieħed azzjoni affermattiva li tappoġġa lin-nisa.

2. Il-kooperazzjoni għandha tippromwovi l-integrazzjoni tal-perspettiva tas-sessi fl-oqsma kollha rilevanti ta' kooperazzjoni, fosthom il-politika pubblika, l-istrateġiji u l-azzjonijiet ta' żvilupp kif ukoll indikaturi sabiex jitkejjel l-impatt tagħhom.

3. Il-kooperazzjoni għandha tgħin ukoll sabiex jiġi faċilitat aċċess indaqs mill-irġiel u min-nisa għas-servizzi u għar-riżorsi kollha li jippermettulhom li jeżerċitaw bis-sħiħ id-drittijiet fundamentali tagħhom, bħal dawk fir-rigward tal-edukazzjoni, is-saħħa, it-taħriġ vokazzjonali, l-opportunitajiet ta' impjieg, it-teħid ta' deċiżjonijiet politiċi, l-istrutturi ta' governanza u l-impriżi privati.

4. Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-programmi mmirati lejn il-prevenzjoni u l-indirizzar ta' kull forma ta' vjolenza kontra n-nisa.

Artikolu 45

Iż-żgħażagħ

1. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet għandha tappoġġa l-politiki rispettivi rilevanti kollha relatati maż-żgħażagħ. Għandha tinkludi appoġġ għat-taħriġ u għall-impjiegi, politiki dwar il-familja u l-edukazzjoni, kif ukoll il-ħolqien ta' opportunitajiet ta' xogħol għaż-żgħażagħ u t-trawwim tal-iskambju ta' esperjenzi dwar programmi għall-prevenzjoni tad-delinkwenza tal-minorenni u l-inseriment mill-ġdid fil-ħajja ekonomika u soċjali.

2. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-parteċipazzjoni attiva taż-żgħażagħ fis-soċjetà, inkluż fit-tfassil ta' politiki li jikkontribwixxu għall-iżvilupp taż-żagħżagħ u li jkollhom impatt fuq ħajjithom.

3. Iż-żewġ naħat jaqblu li jippromwovu l-implimentazzjoni ta' programmi biex titrawwem il-kooperazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet taż-żgħażagħ, inklużi programmi ta' skambju.

Artikolu 46

L-iżvilupp tal-komunità lokali

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-promozzjoni tal-iżvilupp sostenibbli tal-komunità lokali, permezz ta' azzjonijiet integrati li jagħtu spinta lill-inizjattivi tad-diversi atturi lokali li jippromwovu żvilupp ekonomiku u t-trawwim tal-assorbiment ta' riżorsi eżistenti fil-livell tal-komunità lokali.

2. Il-kooperazzjoni tista' tappoġġa azzjonijiet bħalma huma:

(a) inizjattivi lokali skont il-pjanijiet strateġiċi territorjali rispettivi;

(b) it-tisħiħ tal-kapaċitajiet ta' ġestjoni ekonomika ta' entitajiet produttivi u ta' fornituri tas-servizzi lokali.

TITOLU V

L-ambjent, il-ġestjoni tar-riskju ta' diżastri u t-tibdil fil-klima

Artikolu 47

Kooperazzjoni dwar l-ambjent u t-tibdil fil-klima

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw sabiex tiġi protetta u titjieb il-kwalità tal-ambjent fuq livell lokali, reġjonali u globali bil-għan li jinkiseb żvilupp sostenibbli.

2. Il-Partijiet, konxji mill-impatt ta' dan il-Ftehim, għandhom jagħtu l-attenzjoni xierqa lir-relazzjoni bejn l-iżvilupp u l-ambjent. Il-Partijiet għandhom jaħdmu biex jagħmlu użu mill-opportunitajiet ta' investiment offruti minn teknoloġiji nodfa.

3. Il-kooperazzjoni għandha tiffaċilita wkoll il-progress f'konferenzi internazzjonali rilevanti u tippromwovi l-implimentazzjoni effettiva ta' ftehimiet multilaterali u l-prinċipji maqbula fihom f'oqsma bħall-bijodiversità, it-tibdil fil-klima, id-deżertifikazzjoni, in-nixfa u l-ġestjoni ta' sustanzi kimiċi.

4. Il-kooperazzjoni għandha b'mod partikolari tindirizza:

(a) il-konservazzjoni u l-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali, tal-bijodiversità u tal-ekosistemi, inklużi l-foresti u s-sajd, kif ukoll is-servizzi li jipprovdu;

(b) il-ġlieda kontra t-tniġġis tal-ilma ħelu u tal-baħar, tal-arja u tal-ħamrija, inkluż permezz tal-ġestjoni soda tal-iskart, tal-ilmijiet tad-drenaġġ, tas-sustanzi kimiċi u ta' sustanzi u materjali perikolużi oħra;

(c) kwistjonijiet globali bħat-tibdil fil-klima, it-tnaqqis tas-saff tal-ożonu, id-deżertifikazzjoni u n-nixfa, id-deforestazzjoni, il-protezzjoni ta' żoni kostali, il-konservazzjoni tal-bijodiversità u l-bijosikurezza.

5. F'dan il-kuntest, il-kooperazzjoni għandha tfittex li tiffaċilita inizjattivi konġunti fil-qasam tal-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-adattament għalih, inkluż it-tisħiħ tal-politiki biex jiġi indirizzat it-tibdil fil-klima.

6. Il-kooperazzjoni tista' tinvolvi miżuri bħalma huma:

(a) il-promozzjoni ta' djalogu politiku u l-implimentazzjoni tiegħu, l-iskambju ta' informazzjoni u ta' esperjenza dwar leġiżlazzjoni ambjentali, regoli tekniċi u produzzjoni nadifa u dwar l-aħjar prattiki ambjentali, kif ukoll il-bini ta' kapaċità bil-għan li jissaħħu s-sistemi ta' kontroll, ta' monitoraġġ u ta' ġestjoni ambjentali fis-setturi kollha fuq kull livell tal-gvern;

(b) it-trasferiment u l-użu ta' teknoloġija nadifa u sostenibbli u kompetenza, inkluż il-ħolqien ta' inċentivi u mekkaniżmi għall-innovazzjoni u għall-ħarsien tal-ambjent;

(c) l-integrazzjoni ta' kunsiderazzjonijiet ambjentali f'oqsma oħra tal-politika, inkluż il-ġestjoni tal-użu tal-art;

(d) il-promozzjoni ta' mudelli ta' produzzjoni u ta' konsum sostenibbli, inkluż permezz tal-użu sostenibbli tal-ekosistemi, is-servizzi u l-merkanzija;

(e) il-promozzjoni ta' għarfien u ta' edukazzjoni ambjentali kif ukoll il-parteċipazzjoni msaħħa tas-soċjetà ċivili, b'mod partikolari l-komunitajiet lokali, fil-ħarsien tal-ambjent u sforzi għal żvilupp sostenibbli;

(f) it-tħeġġiġ u l-promozzjoni ta' kooperazzjoni reġjonali fil-qasam tal-ħarsien tal-ambjent;

(g) assistenza fl-implimentazzjoni u fl-infurzar ta' dawk il-ftehimiet ambjentali multilaterali li għalihom il-Partijiet huma partijiet.

Artikolu 48

Ġestjoni tar-riskju ta' diżastru

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-ħtieġa li jiġu mmaniġġjati r-riskji kollha ta' diżastri li jaffettwaw it-territorju ta' Stat wieħed jew aktar. Il-Partijiet jaffermaw l-impenn komuni tagħhom li jitjiebu l-miżuri ta' prevenzjoni, ta' mitigazzjoni, ta' tħejjija, ta' rispons u ta' rkupru bil-għan li tiżdied ir-reżiljenza tas-soċjetajiet u tal-infrastruttura tagħhom, u sabiex jikkooperaw, fejn ikun xieraq, fuq livell politiku bilaterali u multilaterali biex jitjiebu r-riżultati tal-ġestjoni tar-riskju ta' diżastri.

2. Il-Partijiet jaqblu li l-għan tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-ġestjoni tar-riskju ta' diżastri għandha tkun li titnaqqas il-vulnerabbiltà u r-riskji, jiżdied il-monitoraġġ u l-kapaċitajiet ta' twissija bikrija u tiżdied ir-reżiljenza ta' Kuba għad-diżastri, fost affarijiet oħrajn, permezz ta' appoġġ għall-isforzi interni, kif ukoll għall-qafas reġjonali għat-tnaqqis tal-vulnerabbiltà u r-rispons għad-diżastri, sabiex tissaħħaħ ir-riċerka reġjonali u jinxterdu l-aħjar prattiki, mibnija fuq lezzjonijiet mitgħallma dwar it-tnaqqis tar-riskju, it-tħejjija, l-ippjanar, il-prevenzjoni, il-mitigazzjoni, ir-reazzjoni u l-irkupru minn diżastri.

Artikolu 49

Ilma u sanitazzjoni

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-ħtieġa li tiġi żgurata d-disponibbiltà u l-ġestjoni sostenibbli tal-provvista tal-ilma u ta' miżuri sanitarji għal kulħadd u, bħala riżultat ta' dan, jaqblu li jikkooperaw fir-rigward ta', fost affarijiet oħrajn:

(a) il-bini ta' kapaċità għall-ġestjoni effiċjenti tan-netwerks tal-provvista tal-ilma u tas-sanitazzjoni;

(b) l-effetti tal-kwalità tal-ilma fuq l-indikaturi tas-saħħa;

(c) l-immodernizzar tat-teknoloġija relatata mal-kwalità tal-ilma, mill-monitoraġġ sal-laboratorji;

(d) programmi edukattivi li jippromwovu l-ħtieġa għall-konservazzjoni, għall-użu razzjonali u għall-ġestjoni integrata tar-riżorsi tal-ilma.

2. Il-Partijiet jaqblu li jagħtu attenzjoni speċjali lill-azzjonijiet reġjonali u lill-programmi ta' kooperazzjoni f'dan is-settur.

TITOLU VI

Żvilupp ekonomiku

Artikolu 50

L-agrikoltura, l-iżvilupp rurali, is-sajd u l-akkwakultura

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fl-oqsma tal-agrikoltura, tal-iżvilupp rurali, tas-sajd u tal-akkwakultura fir-rigward ta', fost affarijiet oħrajn:

(a) titjib fil-produttività u fil-produzzjoni;

(b) żieda fil-kwalità tal-prodotti tal-agrikoltura, tas-sajd u tal-akkwakultura;

(c) l-iżvilupp agrikolu urban u suburban;

(d) it-tisħiħ tal-ktajjen produttivi;

(e) l-iżvilupp rurali;

(f) il-promozzjoni ta' drawwiet tajbin biex jogħla l-livell ta' nutriment;

(g) l-iżvilupp ta' swieq agrikoli u tas-sajd, ta' swieq bl-ingrossa u ta' aċċess għal kreditu finanzjarju;

(h) il-promozzjoni ta' servizzi għall-iżvilupp tan-negozji għall-koperattivi, għall-irziezet żgħar privati u għall-komunitajiet tas-sajd fuq skala żgħira;

(i) l-iżvilupp tas-swieq tagħhom u l-promozzjoni ta' relazzjonijiet kummerċjali internazzjonali;

(j) l-iżvilupp ta' produzzjoni organika;

(k) l-iżvilupp ta' agrikoltura u akkwakultura sostenibbli li jintegraw ir-rekwiżiti u l-isfidi ambjentali;

(l) il-promozzjoni tax-xjenza, tat-teknoloġija u tal-innovazzjoni rilevanti għall-agrikoltura u għall-iżvilupp rurali, għas-sajd u għall-akkwakultura, kif ukoll l-ipproċessar industrijali ta' dawn ir-riżorsi;

(m) il-promozzjoni tal-isfruttament sostenibbli u l-ġestjoni tar-riżorsi tal-ħut;

(n) il-promozzjoni tal-aħjar prattiki fil-ġestjoni tas-sajd;

(o) it-titjib tal-ġbir tad-data sabiex titqies l-aħjar informazzjoni xjentifika disponibbli għall-valutazzjoni u għall-ġestjoni tar-riżorsi tal-istokks ta' ħut;

(p) it-tisħiħ tas-sistema ta' monitoraġġ, ta' kontroll u ta' sorveljanza tal-attivitajiet tas-sajd;

(q) il-ġlieda kontra attivitajiet illegali, mhux rapportati u mhux regolati tas-sajd;

(r) it-tisħiħ tal-kooperazzjoni biex tiġi żgurata kapaċità akbar għall-iżvilupp ta' teknoloġiji tal-valur miżjud għall-ipproċessar tal-prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura.

2. Il-kooperazzjoni tista' tinvolvi, fost affarijiet oħrajn, il-provvista ta' għarfien espert tekniku, il-provvista ta' appoġġ, il-bini ta' kapaċità u l-iskambju ta' informazzjoni u ta' esperjenzi. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni istituzzjonali u jsaħħu l-kooperazzjoni fi ħdan l-organizzazzjonijiet internazzjonali u ma' organizzazzjonijiet interni u reġjonali tal-ġestjoni tas-sajd.

3. Il-Partijiet għandhom iħeġġu, għal żoni suxxettibbli għal diżastri, analiżi tar-riskju u miżuri adegwati sabiex tiżdied ir-reżistenza fil-qafas tas-sigurtà alimentari u l-kooperazzjoni fl-agrikoltura.

Artikolu 51

Turiżmu sostenibbli

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza tas-settur tat-turiżmu għall-iżvilupp soċjali u ekonomiku tal-komunitajiet lokali u l-potenzjal ekonomiku kbir taż-żewġ reġjuni għall-iżvilupp ta' negozji f'dan il-qasam.

2. Għal dan il-għan, huma jaqblu li jikkooperaw fil-promozzjoni ta' turiżmu sostenibbli, b'mod partikolari biex jappoġġja:

(a) l-iżvilupp ta' politiki għall-ottimizzazzjoni tal-benefiċċji soċjoekonomiċi tat-turiżmu;

(b) il-ħolqien u l-konsolidazzjoni ta' prodotti turistiċi permezz tal-forniment ta' servizzi mhux finanzjarji, taħriġ u assistenza u servizzi tekniċi;

(c) l-integrazzjoni ta' kunsiderazzjonijiet ambjentali, kulturali u soċjali fl-iżvilupp tas-settur tat-turiżmu, inklużi kemm il-ħarsien u l-promozzjoni tal-patrimonju kulturali u tar-riżorsi naturali;

(d) l-involviment tal-komunitajiet lokali fil-proċess tal-iżvilupp turistiku, b'mod partikolari t-turiżmu u l-ekoturiżmu rurali u tal-komunità;

(e) strateġiji ta' kummerċjalizzazzjoni u ta' promozzjoni, l-iżvilupp tal-kapaċità istituzzjonali u tar-riżorsi umani, u l-promozzjoni ta' standards internazzjonali;

(f) il-promozzjoni tal-kooperazzjoni u tal-assoċjazzjoni pubblika-privata;

(g) l-iżvilupp ta' pjanijiet ta' ġestjoni għall-iżvilupp tat-turiżmu intern u reġjonali;

(h) il-promozzjoni tat-teknoloġija tal-informazzjoni fil-qasam tat-turiżmu.

Artikolu 52

Kooperazzjoni fix-xjenza, fit-teknoloġija ufl-innovazzjoni

1. Il-Partijiet għandhom ifittxu li jiżviluppaw kapaċitajiet xjentifiċi, teknoloġiċi u ta' innovazzjoni li jkopru l-attivitajiet kollha li jaqgħu fi ħdan il-mekkaniżmi stabbiliti jew fi ftehimiet ta' kooperazzjoni ta' interess reċiproku. Għal dak il-għan, il-Partijiet għandhom irawmu l-iskambju ta' informazzjoni u l-parteċipazzjoni tal-entitajiet ta' riċerka tagħhom u l-iżvilupp teknoloġiku fir-rigward tal-attivitajiet ta' kooperazzjoni li ġejjin, f'konformità mar-regoli interni tagħhom:

(a) l-iskambju ta' informazzjoni dwar il-politiki rispettivi tagħhom dwar ix-xjenza u t-teknoloġija;

(b) attivitajiet konġunti ta' riċerka u ta' żvilupp intiżi sabiex jiġi mħeġġeġ il-progress xjentifiku u t-trasferiment tat-teknoloġija u l-għarfien, inkluż fl-użu ta' teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni.

2. Għandu jkun hemm enfasi speċjali fuq il-bini tal-potenzjal tal-bniedem bħala bażi fit-tul għal eċċellenza xjentifika u teknoloġika, u fuq il-ħolqien ta' rabtiet sostenibbli bejn il-komunitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi tal-Partijiet, kemm fil-livelli interni u reġjonali. Għal dak il-għan, għandhom jiġu promossi l-iskambji ta' riċerkaturi u tal-aħjar prattiki fi proġetti ta' riċerka.

3. Iċ-ċentri ta' riċerka, l-istituzzjonijiet ta' edukazzjoni ogħla u l-partijiet ikkonċernati l-oħra li jinsabu fl-Unjoni Ewropea u f'Kuba għandhom ikunu involuti f'kooperazzjoni fir-rigward tax-xjenza, tat-teknoloġija u tar-riċerka fejn xieraq.

4. Il-Partijiet jaqblu li jużaw il-mekkaniżmi kollha sabiex tiżdied il-kwantità u l-kwalità ta' professjonisti bi kwalifiki għolja, inkluż permezz ta' taħriġ, riċerka kollaborattiva, boroż ta' studju u skambji.

5. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-parteċipazzjoni tal-entitajiet rispettivi tagħhom fil-programmi xjentifiċi u teknoloġiċi ta' xulxin fl-insegwiment ta' eċċellenza xjentifika ta' benefiċċju reċiproku u skont id-dispożizzjonijiet rispettivi tagħhom li jirregolaw il-parteċipazzjoni ta' entitajiet minn pajjiżi terzi.

Artikolu 53

Trasferiment tat-teknoloġija

1. Filwaqt li jirrikonoxxu l-importanza ta' kooperazzjoni u assistenza teknika fil-qasam tat-trasferiment tat-teknoloġija, inklużi l-proċessi ta' awtomatizzazzjoni, il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-promozzjoni tat-trasferiment tat-teknoloġija permezz ta' programmi akkademiċi jew professjonali ddedikati għat-trasferiment tal-għarfien bejniethom.

2. L-Unjoni Ewropea għandha tiffaċilita u tippromwovi l-aċċess ta' Kuba għal programmi ta' żvilupp u ta' riċerka li jimmiraw, fost affarijiet oħrajn, lejn l-iżvilupp tat-teknoloġija.

Artikolu 54

L-enerġija, inkluża l-enerġija rinnovabbli

1. Filwaqt li jirrikonoxxu l-importanza dejjem tikber tal-enerġija rinnovabbli u ta' soluzzjonijiet ta' effiċjenza fl-użu tal-enerġija għal żvilupp sostenibbli, il-Partijiet jaqblu li l-objettiv konġunt tagħhom għandu jkun li titrawwem il-kooperazzjoni fil-qasam tal-enerġija, b'mod partikolari fir-rigward ta', fost affarijiet oħrajn, sorsi ta' enerġija sostenibbli, nadifa u rinnovabbli, effiċjenza enerġetika, teknoloġija li tiffranka l-enerġija, l-elettrifikazzjoni rurali u l-integrazzjoni reġjonali tas-swieq tal-enerġija, kif identifikat mill-Partijiet u f'konformità mal-leġiżlazzjoni interna.

2. Il-kooperazzjoni tista' tinkludi, fost affarijiet oħrajn:

(a) djalogu politiku u kooperazzjoni fis-settur tal-enerġija, b'mod partikolari rigward it-titjib u d-diversifikazzjoni tal-provvista tal-enerġija u t-titjib tas-swieq tal-enerġija, inklużi l-ġenerazzjoni, it-trażmissjoni u d-distribuzzjoni;

(b) programmi ta' bini ta' kapaċità, it-trasferiment tat-teknoloġija u tal-għarfien, inkluż ħidma fuq standards ta' emissjonijiet, fis-settur tal-enerġija, b'mod partikulari rigward l-effiċjenza enerġetika u l-immaniġġjar tas-settur;

(c) il-promozzjoni tal-iffrankar enerġetiku, l-effiċjenza enerġetika, l-enerġija rinnovabbli u studji dwar l-impatt ambjentali tal-produzzjoni u tal-konsum tal-enerġija, b'mod partikolari fuq il-bijodiversità, il-forestrija u t-tibdil fl-użu tal-art;

(d) l-iżvilupp ta' proġetti pilota ta' enerġija rinnovabbli u effiċjenti fl-użu tal-enerġija, b'mod partikolari fl-oqsma tal-enerġija solari, eolika, tal-bijomassa, l-idroenerġija, tal-mewġ tal-baħar u tal-marea;

(e) programmi biex jitjieb l-għarfien ġenerali u l-għarfien tal-popolazzjoni dwar enerġiji rinnovabbli u effiċjenza enerġetika;

(f) ir-riċiklaġġ jew l-użu enerġetiku ta' skart solidu u likwidu.

Artikolu 55

Trasport

1. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni fil-qasam tat-trasport għandha tiffoka fuq ir-ristrutturar u l-immodernizzar tat-trasport u tas-sistemi infrastrutturali relatati, li jiffaċilitaw u jtejbu l-moviment ta' passiġġieri u ta' merkanzija u jipprovdu aċċess aħjar għas-swieq tat-trasport urban, marittimu, f'passaġġi fuq l-ilmijiet interni, bil-ferrovija u bit-triq permezz tal-irfinar tal-ġestjoni tat-trasport minn perspettivi operattivi u amministrattivi u permezz tal-promozzjoni ta' standards operattivi għoljin.

2. Il-kooperazzjoni tista' tinkludi dawn li ġejjin:

(a) skambji ta' informazzjoni dwar il-politiki tal-Partijiet, partikolarment fir-rigward tat-trasport urban u l-interkonnessjoni u l-interoperabbiltà ta' netwerks multimodali tat-trasport u kwistjonijiet oħra ta' interess reċiproku;

(b) il-ġestjoni tal-passaġġi fuq l-ilmijiet interni, toroq, ferroviji, portijiet u ajruporti, inkluża kooperazzjoni xierqa bejn l-awtoritajiet rilevanti;

(c) proġetti għat-trasferiment tat-teknoloġija Ewropea għas-sistema globali ta' navigazzjoni bis-satellita u għal ċentri ta' trasport pubbliku urban;

(d) it-titjib ta' standards dwar is-sigurtà u l-prevenzjoni tat-tniġġis, inkluża l-kooperazzjoni fil-fora internazzjonali xierqa bil-għan li jiġi żgurat infurzar aħjar tal-istandards internazzjonali;

(e) attivitajiet li jippromwovu l-iżvilupp tat-trasport ajrunawtiku u marittimu.

Artikolu 56

Modernizzar tal-mudell ekonomiku u soċjali

1. Il-Partijiet jaqblu li jiżviluppaw azzjonijiet ta' kooperazzjoni b'appoġġ lejn it-tisħiħ u l-immodernizzar tal-amministrazzjoni pubblika Kubana u tal-ekonomija Kubana. Jaqblu li jappoġġjaw l-iżvilupp ta' intrapriżi u ta' koperattivi, b'enfasi speċjali fuq l-iżvilupp lokali.

2. Din il-kooperazzjoni tista' tiġi żviluppata f'oqsma ta' interess reċiproku, bħalma huma:

(a) politiki makroekonomiċi, inklużi politiki fiskali;

(b) statistika;

(c) sistemi ta' informazzjoni għall-kummerċ;

(d) miżuri ta' faċilitazzjoni tal-kummerċ;

(e) sistemi u standards ta' kwalità;

(f) appoġġ għal inizjattivi ta' żvilupp lokali;

(g) żvilupp agroindustrijali;

(h) kontroll u sorveljanza mill-Istat;

(i) l-organizzazzjoni u l-funzjonament tal-intrapriżi, inklużi intrapriżi pubbliċi.

3. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu u jheġġu l-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet, inklużi l-istituzzjonijiet settorjali, li jippromwovu strumenti li jappoġġjaw lill-SMEs, partikolarment dawk li l-isforzi tagħhom huma mmirati lejn it-titjib tal-kompetittività, l-innovazzjoni teknoloġika, l-integrazzjoni fi ktajjen tal-valur, l-aċċess għall-kreditu u t-taħriġ kif ukoll it-tisħiħ tal-kapaċità istituzzjonali u l-qafas istituzzjonali. Jaqblu wkoll li jippromwovu kuntatti bejn il-kumpaniji miż-żewġ Partijiet insostenn tad-dħul tagħhom fi swieq internazzjonali, tal-investimenti u tat-trasferiment tat-teknoloġija.

Artikolu 57

Statistika

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw sabiex jiġu żviluppati metodi u programmi statistiċi aħjar skont l-istandards aċċettati internazzjonalment, inkluż il-ġbir, l-ipproċessar, il-kontroll tal-kwalità u t-tixrid ta' statistika, bil-għan li jiġu ġġenerati indikaturi b'komparabilità mtejba bejn il-Partijiet, biex b'hekk il-Partijiet ikunu jistgħu jidentifikaw ir-rekwiżiti ta' informazzjoni statistika fl-oqsma koperti b'dan il-Ftehim. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-utilità tal-kooperazzjoni bilaterali insostenn ta' dawn l-għanijiet.

2. Din il-kooperazzjoni tista' tinkludi, fost affarijiet oħrajn: skambji tekniċi bejn l-Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika u tal-Informazzjoni ta' Kuba u uffiċċji tal-istatistika fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea u fil-Eurostat, inkluż l-iskambju ta' xjenzati; l-iżvilupp ta' metodi mtejba u konsistenti ta' ġbir, ta' diżaggregazzjoni, ta' analiżi u ta' interpretazzjoni ta' data; u l-organizzazzjoni ta' seminars, gruppi ta' ħidma jew programmi li jikkumplimentaw il-kapaċitajiet statistiċi.

Artikolu 58

Governanza tajba fit-tassazzjoni

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu u jimpenjaw ruħhom li jimplimentaw il-prinċipji ta' governanza tajba fit-tassazzjoni, jiġifieri trasparenza, l-iskambju ta' informazzjoni u kompetizzjoni ġusta fil-qasam tat-taxxa.

2. Skont il-kompetenzi rispettivi tagħhom, il-Partijiet għandhom itejbu l-kooperazzjoni internazzjonali fit-tassazzjoni, jiffaċilitaw il-ġbir tad-dħul leġittimu tat-taxxa u jiżviluppaw miżuri għall-implimentazzjoni effettiva tal-istandards minimi ta' governanza tajba fit-tassazzjoni.

TITOLU VII

Integrazzjoni u kooperazzjoni reġjonali

Artikolu 59

Kooperazzjoni reġjonali

1. Il-kooperazzjoni għandha tappoġġa attivitajiet marbuta mal-iżvilupp ta' kooperazzjoni reġjonali bejn Kuba u l-ġirien tagħha fil-Karibew, fil-kuntest ta' CARIFORUM, b'mod partikolari fl-oqsma ta' prijorità identifikati fl-Istrateġija ta' Sħubija Konġunta UE-Karibew. L-attivitajiet jistgħu jikkontribwixxu wkoll għat-tisħiħ tal-proċess ta' integrazzjoni reġjonali fil-Karibew.

2. Il-kooperazzjoni għandha ssaħħaħ l-involviment tas-setturi kollha, inkluża s-soċjetà ċivili, fil-proċess ta' kooperazzjoni u integrazzjoni reġjonali, skont il-kundizzjonijiet definiti mill-Partijiet, u tinkludi appoġġ għal mekkaniżmi ta' konsultazzjoni u kampanji ta' sensibilizzazzjoni.

3. Il-Partijiet jaqblu li jużaw l-istrumenti eżistenti kollha ta' kooperazzjoni biex jippromwovu attivitajiet immirati lejn l-iżvilupp ta' kooperazzjoni attiva bejn l-Unjoni Ewropea u Kuba, bejn Kuba u pajjiżi u/jew reġjuni oħra fl-Amerika Latina u l-Karibew fl-oqsma kollha ta' kooperazzjoni soġġetti għal dan il-Ftehim. Il-Partijiet jaqblu li jagħtu attenzjoni speċjali lil programmi ta' kooperazzjoni reġjonali li jikkonċernaw ir-riċerka u l-innovazzjoni u l-edukazzjoni, u għat-tkomplija tal-iżvilupp taż-Żona tal-Għarfien bejn l-Unjoni Ewropea-Amerika Latina u l-Karibew (UE-LAC) b'inizjattivi bħaż-Żona ta' Riċerka Komuni u ż-Żona tal-Edukazzjoni Ogħla Komuni. L-attivitajiet ta' kooperazzjoni reġjonali u bilaterali għandhom ifittxu li jkunu kumplimentari.

4. Il-Partijiet għandhom ifittxu li jiskambjaw opinjonijiet u jikkooperaw bil-għan li jintlaħaq ftehim u jiġu żviluppati azzjonijiet konġunti f'fora multilaterali.

PARTI IV

KUMMERĊ U KOOPERAZZJONI KUMMERĊJALI

Artikolu 60

Objettivi

Il-Partijiet jaqblu li l-objettivi tal-kooperazzjoni tagħhom fil-qasam tal-kummerċ għandhom jinkludu, b'mod partikolari:

(a) it-tisħiħ tar-relazzjonijiet kummerċjali u ekonomiċi tagħhom, b'mod partikolari permezz tal-promozzjoni ta' djalogu dwar kwistjonijiet ta' kummerċ u t-tħeġġiġ ta' żieda fil-flussi kummerċjali bejn il-Partijiet;

(b) il-promozzjoni tal-integrazzjoni ta' Kuba fl-ekonomija dinjija;

(c) it-trawwim tal-iżvilupp u d-diversifikazzjoni tal-kummerċ intrareġjonali kif ukoll il-kummerċ mal-Unjoni Ewropea;

(d) it-tisħiħ tal-kontribut tal-kummerċ lejn żvilupp sostenibbli, inklużi aspetti ambjentali u soċjali;

(e) l-appoġġ lejn id-diversifikazzjoni tal-ekonomija ta' Kuba u l-promozzjoni ta' klima kummerċjali xierqa;

(f) it-tħeġġiġ ta' fluss akbar ta' investiment permezz tal-iżvilupp ta' ambjent attraenti u stabbli għall-investiment reċiproku permezz ta' djalogu konsistenti mmirat lejn it-tisħiħ tal-fehim u l-kooperazzjoni dwar kwistjonijiet ta' investiment, u l-promozzjoni ta' reġim mhux diskriminatorju ta' investiment.

TITOLU 1

Kummerċ

Artikolu 61

Kummerċ ibbażat fuq ir-regoli

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li t-tnaqqis sostanzjali tat-tariffi u ta' ostakoli oħra għall-kummerċ, kif ukoll l-eliminazzjoni ta' trattament diskriminatorju fir-relazzjonijiet kummerċjali internazzjonali, iservu bħala mezz għall-promozzjoni tat-tkabbir, għad-diversifikazzjoni tal-ekonomika u għall-prosperità.

2. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid li huwa fl-interess reċiproku tagħhom li jagħmlu l-kummerċ skont sistema kummerċjali multilaterali bbażata fuq ir-regoli li taħtha l-Partijiet huma responsabbli għaż-żamma tas-supremazija tar-regoli u għall-implimentazzjoni effettiva, ġusta u bbilanċjata tagħhom.

Artikolu 62

Trattament tan-nazzjon l-aktar iffavorit

1. Kull Parti għandha tagħti t-trattament tan-nazzjon l-aktar iffavorit lill-prodotti tal-Parti l-oħra f'konformità mal-Artikolu I tal-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ (GATT 1994) tal-1994 u n-noti interpretattivi tiegħu, li huma inkorporati u integrati f'dan il-Ftehim, *mutatis mutandis*.

2. Il-paragrafu 1 ma għandux japplika fir-rigward ta' trattament preferenzjali mogħti minn xi waħda mill-Partijiet lill-prodotti ta' pajjiż ieħor skont il-Ftehimiet tad-WTO.

Artikolu 63

Trattament nazzjonali

Kull Parti għandha tagħti t-trattament tan-nazzjon l-aktar iffavorit lill-prodotti tal-Parti l-oħra f'konformità mal-Artikolu III tal-GATT tal-1994 u n-noti interpretattivi tiegħu, li huma inkorporati u integrati f'dan il-Ftehim, *mutatis mutandis*.

Artikolu 64

Trasparenza

1. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid il-prinċipju ta' trasparenza fl-applikazzjoni tal-miżuri kummerċjali tagħhom u jaqblu li l-politiki u r-regolamenti li jaffettwaw il-kummerċ barrani għandhom jiġu kkomunikati u spjegati b'mod ċar.

2. Il-Partijiet jaqblu li l-partijiet ikkonċernati għandu jkollhom l-opportunità li jiġu infurmati dwar ir-regolamenti ta' kull Parti li jaffettwaw il-kummerċ internazzjonali.

Artikolu 65

Iffaċilitar tal-kummerċ

Il-Partijiet jikkonfermaw l-impenn tagħhom lejn il-Ftehim tal-Iffaċilitar tal-Kummerċ tad-WTO.

Artikolu 66

Ostakli tekniċi għall-kummerċ

1. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid id-drittijiet u l-obbligi tagħhom taħt il-Ftehim tad-WTO dwar l-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ ("il-Ftehim dwar l-OTK").

2. Id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu għandhom japplikaw għar-regolamenti tekniċi, għall-istandards u għall-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità kif definit fil-Ftehim dwar l-OTK.

3. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza ta' mekkaniżmi effettivi għan-notifika u għall-iskambju ta' informazzjoni dwar regolamenti tekniċi, standards u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, skont il-Ftehim dwar l-OTK.

Artikolu 67

Miżuri sanitarji u fitosanitarji (SPS)

1. Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid id-drittijiet, l-obbligi, il-prinċipji u l-objettivi tal-Ftehim dwar l-applikazzjoni ta' miżuri sanitarji u fitosanitarji, il-Konvenzjoni Internazzjonali għall-Protezzjoni tal-Pjanti, il-Kummissjoni CODEX Alimentarius u l-Organizzazzjoni Dinjija għas-Saħħa tal-Annimali.

2. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza ta' mekkaniżmi effettivi għall-konsultazzjoni, għan-notifika u għall-iskambju ta' informazzjoni fir-rigward ta' SPS u ta' miżuri għat-trattament xieraq tal-annimali, fil-qafas ta' organizzazzjonijiet internazzjonali kompetenti.

Artikolu 68

Difiża tal-kummerċ

Il-Partijiet jaffermaw mill-ġdid l-impenji u l-obbligi tagħhom taħt il-ftehimiet tad-WTO li ġejjin: il-Ftehim dwar is-Salvagwardji, il-Ftehim dwar is-Sussidji u l-Miżuri Kumpensatorji u l-Ftehim dwar l-Implimentazzjoni tal-Artikolu VI tal-GATT tal-1994.

Artikolu 69

Klawżola ta' reviżjoni

Il-Partijiet jistgħu b'kunsens reċiproku jemendaw u jirrevedu din il-Parti bil-għan li tissaħħaħ ir-relazzjoni kummerċjali u ta' investiment tagħhom.

Artikolu 70

Klawżola dwar eċċezzjonijiet ġenerali

Il-Partijiet jaffermaw li d-drittijiet u l-obbligi eżistenti tagħhom taħt l-Artikolu XX tal-GATT tal-1994 u n-noti interpretattivi tiegħu huma inkorporati u integrati f'dan il-Ftehim, *mutatis mutandis*.

TITOLU II

Kooperazzjoni relatata mal-kummerċ

Artikolu 71

Dwana

1. Il-Partijiet għandhom jippromwovu u jiffaċilitaw il-kooperazzjoni bejn is-servizzi doganali rispettivi tagħhom sabiex tiġi ggarantita s-sigurtà tal-fruntieri, is-simplifikazzjoni tal-proċeduri doganali u l-iffaċilitar ta' kummerċ leġittimu filwaqt li jinżammu l-kapaċitajiet ta' kontroll tagħhom.

2. Il-kooperazzjoni għandha twassal, fost affarijiet oħrajn, għal:

(a) skambji ta' informazzjoni dwar il-leġiżlazzjoni u l-proċeduri doganali, partikolarment fl-oqsma li ġejjin:

(i) is-simplifikazzjoni u l-immodernizzar tal-proċeduri doganali,

(ii) l-iffaċilitar tal-movimenti ta' tranżitu,

(iii) l-infurzar tad-drittijiet ta' proprjetà intellettwali mill-awtoritajiet doganali,

(iv) ir-relazzjonijiet mal-komunità tan-negozju,

(v) iċ-ċirkolazzjoni libera tal-merkanzija u l-integrazzjoni reġjonali,

(vi) l-organizzazzjoni dwar il-kontroll doganali fil-fruntieri;

(b) l-iżvilupp ta' inizjattivi konġunti f'oqsma miftiehma bejniethom;

(c) il-promozzjoni ta' koordinazzjoni bejn l-aġenziji kollha rilevanti tal-fruntieri, kemm internament u bejn il-fruntieri.

3. Il-Partijiet għandhom jipprovdu assistenza amministrattiva reċiproka fi kwistjonijiet doganali. Għal dak il-għan, huma jistgħu jistabbilixxu strumenti bilaterali bi ftehim reċiproku.

Artikolu 72

Kooperazzjoni fir-rigward tal-iffaċilitar tal-kummerċ

1. Il-Partijiet jikkonfermaw l-impenn tagħhom lejn it-tisħiħ tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-iffaċilitar tal-kummerċ bil-għan li jiġi żgurat li l-leġiżlazzjoni rilevanti, il-proċeduri rilevanti u l-kapaċità amministrattiva tal-awtoritajiet doganali jikkontribwixxu għat-twettiq tal-objettivi ta' kontroll effettiv u l-iffaċilitar tal-kummerċ.

2. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw, fost affarijiet oħrajn, fl-oqsma li ġejjin:

(a) il-bini ta' kapaċità u l-provvista ta' għarfien espert lill-awtoritajiet kompetenti dwar kwistjonijiet doganali, inklużi ċ-ċertifikazzjoni u l-verifika tal-oriġini, u dwar kwistjonijiet tekniċi għat-tisħiħ tal-proċeduri doganali;

(b) l-applikazzjoni ta' mekkaniżmi u ta' tekniki doganali moderni, inklużi valutazzjoni tar-riskji, deċiżjonijiet vinkolanti bil-quddiem, proċeduri simplifikati għad-dħul u għar-rilaxx ta' merkanzija, kontrolli doganali u metodi ta' verifika tal-kumpaniji;

(c) l-introduzzjoni ta' proċeduri u ta' prattiki li jirriflettu, sakemm ikun prattikabbli, ir-regoli, l-istrumenti u l-istandards internazzjonali applikabbli fil-qasam doganali u f'dak kummerċjali, inklużi, fost affarijiet oħrajn, il-Ftehim dwar l-iffaċilitar tal-Kummerċ tad-WTO, il-Konvenzjoni Internazzjonali dwar is-Simplifikazzjoni u l-Armonizzazzjoni tal-Proċeduri Doganali, kif emendata (il-Konvenzjoni Riveduta ta' Kyoto), u l-Qafas ta' Standards tal-Organizzazzjoni Dinjija Doganali biex Jiġi Żgurat u Ffaċilitat il-Kummerċ Globali;

(d) sistemi ta' informazzjoni u l-awtomatizzazzjoni tal-proċeduri doganali u ta' proċeduri kummerċjali oħrajn, b'mod partikolari għall-implimentazzjoni ta' miżuri għall-iffaċilitar tal-kummerċ għall-operaturi awtorizzati u għas-servizzi ta' informazzjoni.

Artikolu 73

Proprjetà intellettwali

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza ta' kooperazzjoni teknika fi kwistjonijiet ta' proprjetà intellettwali, inkluża l-protezzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografiċi, u jaqblu li jikkooperaw fir-rigward tat-termini u l-kundizzjonijiet miftiehma bejniethom dwar il-proġetti speċifiċi ta' kooperazzjoni riżultanti skont il-leġiżlazzjoni interna tal-Partijiet u skont ftehimiet internazzjonali li għalihom huma partijiet.

2. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni istituzzjonali, l-iskambju ta' informazzjoni, l-assistenza teknika, il-bini ta' kapaċità u t-taħriġ. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni teknika għandha tiġi segwita skont il-livelli ta' żvilupp soċjoekonomiku, il-prijoritajiet u l-ħtiġijiet ta' żvilupp tagħhom.

3. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni għandha tikkontribwixxi għall-promozzjoni tal-innovazzjoni teknoloġika u għat-trasferiment u għad-disseminazzjoni tat-teknoloġija, għall-vantaġġ reċiproku tal-produtturi u tal-utenti ta' għarfien teknoloġiku u b'mod li jwassal għall-ġid soċjali u ekonomiku, u għal bilanċ tad-drittijiet u tal-obbligi.

Artikolu 74

Kooperazzjoni dwar l-ostakoli tekniċi għall-kummerċ

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza tal-kooperazzjoni u tal-assistenza teknika fir-rigward ta' ostakoli tekniċi għall-kummerċ u jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet tagħhom responsabbli għall-istandardizzazzjoni, għall-metroloġija, għall-akkreditazzjoni u għall-valutazzjoni tal-konformità.

2. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw, fost affarijiet oħrajn, fir-rigward ta':

(a) il-bini ta' kapaċità u l-provvista ta' għarfien espert, inkluż l-iżvilupp u t-tisħiħ tal-infrastruttura rilevanti, kif ukoll jipprovdu taħriġ u assistenza teknika fl-oqsma ta' regolamenti tekniċi, standardizzazzjoni, valutazzjoni tal-konformità, akkreditazzjoni u metroloġija, fost affarijiet oħrajn bil-ħsieb li jiġi ffaċilitat il-fehim ta', u l-konformità ma', ir-rekwiżiti tal-Unjoni Ewropea;

(b) il-promozzjoni tal-kooperazzjoni tal-awtoritajiet kompetenti fil-qafas ta' organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti;

(c) l-iskambju ta' informazzjoni, ta' esperjenzi u tal-aħjar prattiki;

(d) l-iżvilupp ta' opinjonijiet komuni;

(e) it-tfittix ta' kompatibilità bejn ir-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità u l-konverġenza bejniethom;

(f) it-tneħħija ta' ostakoli mhux neċessarji għall-kummerċ.

Artikolu 75

Sikurezza alimentari, kwistjonijiet SPS u kwistjonijiet dwar it-trattament xieraq tal-annimali

1. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti, inkluż fil-qafas ta' organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti, fir-rigward tas-sikurezza alimentari, kwistjonijiet SPS u dwar it-trattament xieraq tal-annimali għall-benefiċċju tar-relazzjonijiet kummerċjali bilaterali tagħhom. Għandhom irawmu kooperazzjoni bil-għan li tiġi rikonoxxuta l-ekwivalenza u l-armonizzazzjoni tal-miżuri SPS, u jipprovdu pariri u assistenza teknika dwar l-implimentazzjoni ta' tali miżuri.

2. L-għan tal-kooperazzjoni fir-rigward tas-sikurezza alimentari, ta' kwistjonijiet SPS u tat-trattament xieraq tal-annimali għandu jkun li jissaħħu l-kapaċitajiet ta' kull Parti sabiex jitjieb l-aċċess għas-suq tal-Parti l-oħra filwaqt li jiġi salvagwardjat il-livell ta' protezzjoni għall-bnedmin, għall-annimali u għall-pjanti kif ukoll it-trattament xieraq tal-annimali.

3. Il-kooperazzjoni tista' tinvolvi, fost affarijiet oħrajn:

(a) il-provvista ta' għarfien espert dwar il-kapaċità leġiżlattiva u teknika biex tiġi żviluppata u infurzata l-leġiżlazzjoni kif ukoll sabiex jiġu żviluppati sistemi uffiċjali ta' kontroll SPS, inklużi programmi ta' qerda, sistemi dwar is-sikurezza alimentari u notifika ta' twissija, u l-provvista ta' għarfien espert dwar it-trattament xieraq tal-annimali;

(b) l-appoġġ għall-iżvilupp u għat-tisħiħ tal-kapaċitajiet istituzzjonali u amministrattivi f'Kuba, inklużi kapaċitajiet ta' kontroll, sabiex jitjieb l-istatus SPS tagħha;

(c) l-iżvilupp ta' kapaċitajiet f'Kuba biex jiġu sodisfatti r-rekwiżiti SPS sabiex jitjieb l-aċċess għas-suq tal-Parti l-oħra filwaqt li jiġi salvagwardjat il-livell ta' protezzjoni;

(d) it-tisħiħ tas-sistema ta' kontroll uffiċjali għall-esportazzjonijiet lejn l-Unjoni Ewropea permezz ta' żieda fil-kapaċitajiet analitiċi u l-ġestjoni tal-laboratorji nazzjonali biex jiġu sodisfatti r-rekwiżiti tal-leġiżlazzjoni tal-Unjoni Ewropea;

(e) il-provvista ta' pariri u assistenza teknika dwar is-sistema regolatorja SPS tal-Unjoni Ewropea u l-implimentazzjoni tal-istandards meħtieġa mis-suq tal-Unjoni Ewropea;

(f) il-promozzjoni ta' kooperazzjoni ma' organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti (Kumitat SPS tal-Ftehim tad-WTO dwar il-Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji, il-Konvenzjoni Internazzjonali għall-Protezzjoni tal-Pjanti, l-Organizzazzjoni Dinjija għas-Saħħa tal-Annimali u l-Kummissjoni CODEX Alimentarius) bil-għan li tiżdied l-applikazzjoni ta' standards internazzjonali.

Artikolu 76

Oġġetti tradizzjonali u artiġjanali

Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza tal-kooperazzjoni fil-promozzjoni tal-produzzjoni ta' oġġetti tradizzjonali u artiġjanali.

B'mod aktar speċifiku, il-kooperazzjoni tista' tiffoka fuq l-oqsma li ġejjin:

(a) l-iżvilupp ta' kapaċitajiet sabiex jiġu ffaċilitati opportunitajiet effettivi għall-aċċess għas-suq għal prodotti artiġjanali;

(b) appoġġ għal intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju mis-setturi urbani u rurali li jimmanifatturaw u jesportaw oġġetti artiġjanali, inkluż billi jissaħħu l-istituzzjonijiet kompetenti ta' sostenn;

(c) il-promozzjoni tal-preżervazzjoni ta' oġġetti tradizzjonali;

(d) it-titjib tal-prestazzjoni tan-negozju tal-produtturi ta' oġġetti artiġjanali.

Artikolu 77

Kummerċ u żvilupp sostenibbli

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-kontribut għall-għan ta' żvilupp sostenibbli li jista' jsir permezz tal-promozzjoni ta' politiki ta' sostenn reċiproku dwar il-kummerċ, l-ambjent u soċjali.

2. Biex jiġu kumplimenti l-attivitajiet stabbiliti fit-Titoli III u IV tal-Parti III, il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fir-rigward ta', fost affarijiet oħrajn:

(a) l-iżvilupp ta' programmi u ta' azzjonijiet dwar l-implimentazzjoni u l-infurzar ta' aspetti ta' ftehimiet ambjentali multilaterali u ta' liġijiet ambjentali relatati mal-kummerċ;

(b) l-appoġġ għall-iżvilupp ta' qafas li jippermetti l-kummerċ fi prodotti u servizzi li jikkontribwixxi għall-iżvilupp sostenibbli, inkluż permezz tat-tixrid ta' prattiki dwar ir-responsabbiltà soċjali tal-kumpaniji;

(c) il-promozzjoni ta' kummerċ fi prodotti derivati minn riżorsi naturali ġestiti b'mod sostenibbli, inkluż permezz ta' miżuri effettivi fir-rigward tal-konservazzjoni u l-ġestjoni sostenibbli ta' annimali selvaġġi, tas-sajd u tal-forestrija kif ukoll l-iżvilupp ta' miżuri għall-ġlieda kontra l-kummerċ illegali b'rilevanza ambjentali, inkluż permezz ta' attivitajiet ta' infurzar u kooperazzjoni doganali;

(d) it-tisħiħ tal-kapaċità istituzzjonali għall-analiżi u għal azzjoni dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli.

Artikolu 78

Kooperazzjoni fir-rigward tad-difiża tal-kummerċ

Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-qasam tad-difiża tal-kummerċ permezz tal-iskambju ta' esperjenzi, assistenza teknika u l-bini ta' kapaċità.

Artikolu 79

Regoli tal-oriġini

Il-Partijiet jirrikonoxxu li r-regoli tal-oriġini għandhom rwol importanti fil-kummerċ internazzjonali u jaqblu li jikkooperaw billi jipprovdu assistenza teknika u l-bini ta' kapaċità u billi jiskambjaw esperjenzi f'dak il-qasam.

Artikolu 80

Investiment

Il-Partijiet għandhom iħeġġu fluss akbar ta' investiment permezz ta' għarfien reċiproku tal-leġiżlazzjoni rilevanti u l-iżvilupp ta' ambjent attraenti u prevedibbli għal investiment reċiproku billi jinħoloq djalogu mmirat lejn it-tisħiħ tal-fehim u tal-kooperazzjoni dwar kwistjonijiet ta' investiment u l-promozzjoni ta' reġim kummerċjali u ta' investiment stabbli, trasparenti u mhux diskriminatorju.

PARTI V

DISPOŻIZZJONIJIET ISTITUZZJONALI U FINALI

Artikolu 81

Kunsill Konġunt

1. B'dan qiegħed jiġi stabbilit Kunsill Konġunt. Huwa għandu jissorvelja t-twettiq tal-objettivi ta' dan il-Ftehim u jissorvelja l-implimentazzjoni tiegħu. Huwa għandu jiltaqa' fuq livell ministerjali f'intervalli regolari, li ma jaqbżux perjodu ta' sentejn, u fuq bażi straordinarja kull meta ċ-ċirkostanzi jeħtieġu hekk, jekk il-Partijiet jaqblu dwar dan.

2. Il-Kunsill Konġunt għandu jeżamina kwalunkwe kwistjoni maġġuri li tinqala' fi ħdan il-qafas ta' dan il-Ftehim, kif ukoll kwalunkwe kwistjoni bilaterali, multilaterali jew internazzjonali oħra ta' interess komuni.

3. Il-Kunsill Konġunt għandu jkun magħmul minn rappreżentanti tal-Partijiet fil-livell ministerjali, skont l-arranġamenti interni rispettivi tal-Partijiet u filwaqt li jitqiesu l-kwistjonijiet speċifiċi li għandhom jiġu indirizzati.

4. Il-Kunsill Konġunt għandu jwaqqaf ir-regoli tiegħu ta' proċedura.

5. Il-Kunsill Konġunt għandu jkun presedut b'mod alternat, minn laqgħa waħda għal dik suċċessiva, minn rappreżentant tal-Unjoni Ewropea u minn rappreżentant tar-Repubblika ta' Kuba, skont id-dispożizzjonijiet stabbiliti fir-regoli ta' proċedura tiegħu.

6. Sabiex jintlaħqu l-objettivi ta' dan il-Ftehim, il-Kunsill Konġunt għandu jkollu s-setgħa li jieħu deċiżjonijiet. Dawn id-deċiżjonijiet għandhom ikunu vinkolanti fuq il-Partijiet, li għandhom jieħdu l-miżuri kollha neċessarji għall-implimentazzjoni tagħhom.

7. Il-Kunsill Konġunt jista' wkoll jagħmel rakkomandazzjonijiet xierqa.

8. Il-Kunsill Konġunt għandu jadotta deċiżjonijiet u rakkomandazzjonijiet bi ftehim reċiproku bejn il-Partijiet. Din il-proċedura għandha tapplika għall-korpi l-oħra kollha ta' tmexxija maħluqa minn dan il-Ftehim.

Artikolu 82

Kumitat Konġunt

1. Il-Kunsill Konġunt għandu jkun megħjun minn Kumitat Konġunt fit-twettiq ta' dmirijietu, li għandu jkun magħmul minn rappreżentanti tal-Partijiet fuq livell uffiċjali għoli, filwaqt li jitqiesu l-kwistjonijiet speċifiċi li għandhom jiġu indirizzati.

2. Il-Kumitat Konġunt għandu jkun responsabbli għall-implimentazzjoni ġenerali ta' dan il-Ftehim.

3. Il-Kunsill Konġunt għandu jistabbilixxi r-regoli ta' proċedura tal-Kumitat Konġunt.

4. Il-Kumitat Konġunt għandu jkollu s-setgħa li jieħu deċiżjonijiet fejn din is-setgħa tkun ġiet delegata lilu mill-Kunsill Konġunt.

5. Normalment il-Kumitat Konġunt għandu jiltaqa' darba fis-sena għal reviżjoni ġenerali tal-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim, b'mod alternat fi Brussell u f'Kuba, f'data u b'aġenda miftiehma bil-quddiem mill-Partijiet. Bi ftehim reċiproku, fuq talba minn waħda mill-Partijiet jistgħu jissejħu laqgħat speċjali. Il-Kumitat Konġunt għandu jkun presedut b'mod alternat, minn laqgħa waħda għal dik suċċessiva, minn rappreżentant tal-Unjoni u minn rappreżentant tar-Repubblika ta' Kuba.

Artikolu 83

Sottokumitati

1. Il-Kumitat Konġunt jista' jiddeċiedi li jwaqqaf sottokumitati sabiex jgħinuh fil-qadi ta' dmirijietu. Jista' jiddeċiedi li jbiddel il-kompitu assenjat jew ixolji xi sottokumitat.

2. Is-sottokumitati għandhom jiltaqgħu darba fis-sena jew fuq talba ta' waħda mill-Partijiet jew tal-Kumitat Konġunt, f'livell xieraq. Meta jsiru wiċċ imb wiċċ, il-laqgħat għandhom isiru b'mod alternat fi Brussell jew f'Kuba. Il-laqgħat jistgħu jsiru wkoll permezz ta' kwalunkwe mezz teknoloġiku disponibbli għall-Partijiet.

3. Is-sottokumitati għandhom ikunu ppreseduti, b'mod alternat minn rappreżentant tal-Partijiet, għal perjodu ta' sena.

4. Il-ħolqien jew l-eżistenza ta' sottokumitat ma għandux iwaqqaf lill-Partijiet milli jressqu kwalunkwe kwistjoni direttament quddiem il-Kumitat Konġunt.

5. Il-Kumitat Konġunt għandu jadotta regoli ta' proċedura li jiddeterminaw il-kompożizzjoni u d-dmirijiet ta' dawn is-sottokumitati u l-mod kif għandhom jiffunzjonaw, sakemm dawn ma jkunux stabbiliti f'dan il-Ftehim.

6. B'dan qiegħed jiġi stabbilit Sottokumitat ta' Kooperazzjoni. Għandu jassisti lill-Kumitat Konġunt fit-twettiq ta' dmirijietu fir-rigward tal-Parti III ta' dan il-Ftehim. Għandu wkoll:

(a) jieħu ħsieb kwalunkwe kwistjoni relatata mal-kooperazzjoni b'mandat mill-Kumitat Konġunt;

(b) isegwi l-implimentazzjoni ġenerali tal-Parti III ta' dan il-Ftehim;

(c) jiddiskuti kwalunkwe kwistjoni relatata ta' kooperazzjoni li tista' taffettwa l-operat tal-Parti III ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 84

Definizzjoni ta' "il-Partijiet"

Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim, it-terminu "il-Partijiet" jfisser l-Unjoni Ewropea jew l-Istati Membri tagħha, jew l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, skont il-kompetenzi rispettivi tagħhom, fuq naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, fuq l-oħra.

Artikolu 85

Twettiq ta' obbligi

1. Il-Partijiet għandhom jadottaw kwalunkwe miżura ġenerali jew speċifika meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu l-obbligi tagħhom skont dan il-Ftehim, u għandhom jiżguraw li jkunu konformi mal-għanijiet stipulati f'dan il-Ftehim.

2. Jekk Parti tikkunsidra li Parti oħra tkun naqset milli twettaq obbligu skont dan il-Ftehim, din tista' tirrikorri għal miżuri xierqa. Qabel ma tagħmel hekk, ħlief f'każijiet ta' urġenza speċjali, fi żmien 30 jum għandha tissottometti lill-Kunsill Konġunt l-informazzjoni kollha rilevanti meħtieġa għal eżami bir-reqqa tas-sitwazzjoni bil-għan li tinstab soluzzjoni aċċettabbli għall-Partijiet. Fl-għażla ta' liema miżuri għandhom jiġu adottati, għandha tingħata prijorità lil dawk li jikkawżaw l-inqas xkiel għall-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim. Miżuri bħal dawn għandhom jiġu nnotifikati minnufih lill-Parti l-oħra u għandhom ikunu s-suġġett ta' konsultazzjonijiet fil-Kumitat Konġunt jekk il-Parti l-oħra titlob li jsir dan.

3. Il-Partijiet jaqblu li t-terminu "każijiet ta' urġenza speċjali" fil-paragrafu 2 jfisser każ ta' ksur materjali ta' dan il-Ftehim minn waħda mill-Partijiet. Il-Partijiet jaqblu wkoll li t-terminu "miżuri xierqa" imsemmi fil-paragrafu 2 jfisser miżuri meħuda skont id-dritt internazzjonali. Huwa mifhum li s-sospensjoni hija miżura li tittieħed fejn ma jkunx hemm għażla oħra. Ksur materjali ta' dan il-Ftehim jikkonsisti f'dawn li ġejjin:

(a) repudjazzjoni ta' dan il-Ftehim kollu jew ta' parti minnu li ma tkunx sanzjonata bir-regoli ġenerali tad-dritt internazzjonali;

(b) ksur tal-elementi essenzjali ta' dan il-Ftehim, kif deskritt fl-Artikolu 1(5) u fl-Artikolu 7.

4. Jekk Parti tirrikorri għal miżura f'każ ta' urġenza speċjali, il-Parti l-oħra tista' titlob li ssir laqgħa urġenti li tlaqqa' flimkien lill-Partijiet fi żmien 15-il jum.

Artikolu 86

Id-dħul fis-seħħ, l-applikazzjoni provviżorja, id-durata u t-terminazzjoni

1. Dan il-Ftehim għandu jiġi approvat mill-Partijiet f'konformità mal-proċeduri legali interni tagħhom.

2. Dan il-Ftehim għandu jidħol fis-seħħ fl-ewwel jum tat-tieni xahar wara d-data li fiha l-Partijiet ikunu nnotifikaw lil xulxin dwar it-tlestija tal-proċeduri legali interni msemmija fil-paragrafu 1.

3. Minkejja l-paragrafu 2, l-Unjoni Ewropea u Kuba għandhom japplikaw dan il-Ftehim, totalment jew parzjalment, fuq bażi provviżorja, kif stabbilit f'dan il-paragrafu, sakemm jidħol fis-seħħ u skont il-proċeduri interni u leġiżlazzjoni rispettivi tagħhom, kif applikabbli.

L-applikazzjoni provviżorja tibda fl-ewwel jum tat-tieni xahar wara d-data li fiha l-Unjoni Ewropea u Kuba jinnotifikaw lil xulxin dwar dawn li ġejjin:

(a) għall-Unjoni, it-tlestija tal-proċeduri interni meħtieġa għal dan l-iskop, li jindikaw il-partijiet tal-Ftehim li għandhom ikunu applikati b'mod proviżorju; u

(b) għal Kuba, it-tlestija tal-proċeduri interni meħtieġa għal dan l-iskop, li jikkonfermaw il-qbil tagħha mal-partijiet tal-Ftehim li għandhom ikunu applikati b'mod proviżorju.

4. Dan il-Ftehim għandu jkun validu b'mod indefinit. Kwalunkwe Parti tista' tinnotifika lill-Parti l-oħra bil-miktub dwar l-intenzjoni tagħha li ttemm dan il-Ftehim. It-terminazzjoni tidħol fis-seħħ sitt xhur wara d-data tan-notifika.

5. In-notifiki li jsiru skont dan l-Artikolu għandhom jintbagħtu, fil-każ tal-Ewropea Unjoni, lis-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea u, fil-każ tar-Repubblika ta' Kuba, lill-Ministeru Kuban tal-Affarijiet Barranin, li għandhom ikunu d-depożitarji ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 87

Emendar

Dan il-Ftehim jista' jiġi emendat bi ftehim bil-miktub bejn il-Partijiet. Dawn l-emendi għandhom jidħlu fis-seħħ f'data li tista' tiġi miftiehma bejn il-Partijiet u mat-tlestija tar-rekwiżiti u l-proċeduri legali rispettivi tagħhom.

Artikolu 88

Applikazzjoni territorjali

Dan il-Ftehim għandu japplika, minn naħa waħda, għat-territorji li fihom japplika t-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u taħt il-kundizzjonijiet stabbiliti f'dawk it-Trattati, u, min-naħa l-oħra, għat-territorju tar-Repubblika ta' Kuba.

Artikolu 89

Testi awtentiċi

Dan il-Ftehim huwa mfassal f'eżemplari dupliċi fil-lingwa Bulgara, Ċeka, Daniża, Estonjana, Finlandiża, Franċiża, Ġermaniża, Griega, Ingliża, Kroata, Latvjana, Litwanjana, Maltija, Netherlandiża, Pollakka, Portugiża, Rumena, Slovakka, Slovena, Spanjola, Taljana, Ungeriża u Żvediża, b'kull test ugwalment awtentiku.

B'XHIEDA TA' DAN, il-Plenipotenzarji hawn taħt iffirmati, awtorizzati għal dan l-għan, iffirmaw dan il-Ftehim.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

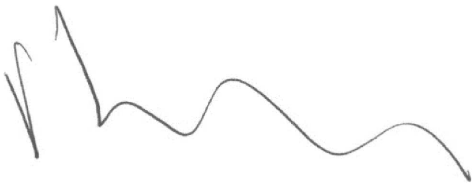

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

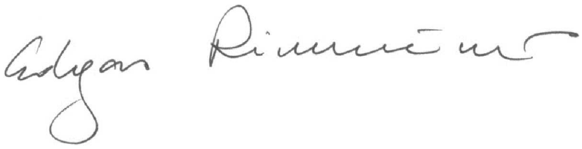

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

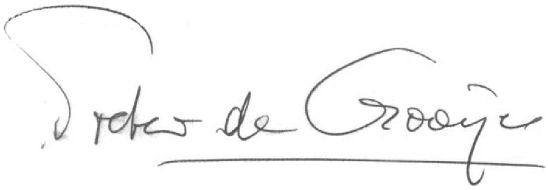

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

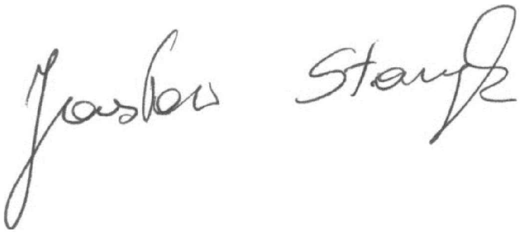

Pela República Portuguesa

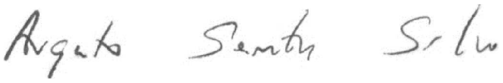

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

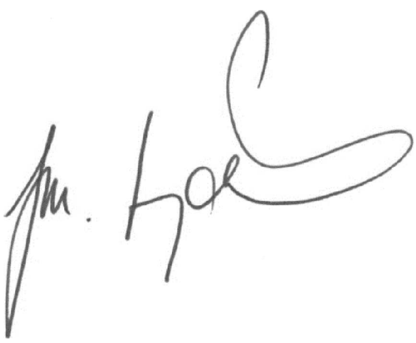

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Por la República de Cuba

DEĊIŻJONIJIET

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL (PESK) 2016/2233

tas-6 ta' Diċembru 2016

li tħassar il-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK dwar Kuba

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 29 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mir-Rappreżentant Gholi tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà,

Billi:

(1) Fit-2 ta' Diċembru 1996 il-Kunsill adotta l-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK ([1]), li tiddefinixxi l-pożizzjoni u l-objettivi tal-Unjoni fir-relazzjonijiet tagħha ma' Kuba.

(2) Il-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK ipprevediet il-possibbiltà ta' negozjati għal ftehim ta' kooperazzjoni ma' Kuba.

(3) Fl-10 ta' Frar 2014 il-Kunsill u r-Rappreżentanti tal-Gvernijiet tal-Istati Membri, imlaqqgħin fi ħdan il-Kunsill, awtorizzaw lill-Kummissjoni biex tiftaħ negozjati mar-Repubblika ta' Kuba għal ftehim dwar djalogu politiku u kooperazzjoni.

(4) In-negozjati ġew ikkompletati b'suċċess bl-inizjalar, fil-11 ta' Marzu 2016, tal-Ftehim ta' Djalogu Politiku u Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika ta' Kuba, min-naħa l-oħra ("il-Ftehim").

(5) Il-Ftehim ser jikkostitwixxi l-qafas legali il-ġdid għar-relazzjonijiet bejn il-Partijiet.

(6) Għalhekk, jenħtieġ li l-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK titħassar,

ADOTTA DIN ID-DEĊIŻJONI:

Artikolu 1

Il-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK hija b'dan imħassra.

Artikolu 2

Din id-Deċiżjoni għandha tidħol fis-seħħ fit-12 ta' Diċembru 2016.

Magħmul fi Brussell, is-6 ta' Diċembru 2016.

Għall-Kunsill

Il-President

P. KAŽIMÍR

([1]) Il-Pożizzjoni Komuni 96/697/PESK tat-2 ta' Diċembru 1996 definita mill-Kunsill fuq il-bażi tal-Artikolu J.2 tat-Trattat fuq l-Unjoni Ewropea, dwar Kuba (ĠU L 322, 12.12.1996, p. 1).

ISSN 1977-074X (edizzjoni elettronika)
ISSN 1725-5104 (edizzjoni stampata)

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea
2985 Il-Lussemburgu
IL-LUSSEMBURGU

MT